

A Comparative Study of the Latest Developments in the Topics of the Doctoral Course in Higher Education Management in Iran with Some Selected Universities in the World

GHasem Salimi¹, Solmaz KHademi², Seyed Mohammad Sajjadi³

1. Faculty of Management and Educational Planning Department of Shiraz University. Email : salimi.shu@gmail.com

2. Doctoral student of Curriculum Planning at Shiraz University; (Corresponding Author), Email : s.khademi1366@gmail.com

3. Doctoral student of Curriculum Planning at Kharazmi University. Email : smt.sajjadi@gmail.com

Article Info	ABSTRACT
<p>Article Type: Research Article</p> <p>Received: 2023.03.26 Received in revised form: 2023.07.06 Accepted: 2023.08.27 Published online: 2023.09.23</p>	<p>Objective: The present study was carried out with the purpose of " A comparative study of the latest developments in the topics of the doctoral course in higher education management in Iran with some selected universities in the world ". Three basic questions have been in the focus of researchers' attention: 1) What is the content of the higher education management doctorate curriculum in world-class universities and Iranian universities? 2) What are the differences between the content of the higher education management doctorate curriculum in world-class universities and Iranian universities? and 3) based on the content of the curriculum of the doctorate course in higher education management of world-class universities, what practical suggestions can be made to update the content of the curriculum of this field in Iranian universities?</p> <p>Methods: In order to answer the mentioned questions, the common method of Brody (1977) was used in comparative studies. The unit of analysis in this research was the content of the curricula and the method of qualitative content analysis - document analysis was used in the framework and stages governing comparative studies.</p> <p>Results: In this regard, the curricula of 19 universities were studied to the extent of information saturation, and then suggestions were made in the shadow of their proximity and comparison.</p> <p>Conclusion: The findings of the study showed that in order to improve the curriculum of the field, in the definition and allocation of theoretical and practical units in the field of internship, contemporary issues of higher education, international higher education, legal aspects in higher education, simulating the role of university president and thought about psychology in higher education.</p> <p>Keywords: Higher Education, Higher Education Studies, Higher Education Administration, Curriculum Content, Curriculum.</p>

Cite this article: Salimi, GHasem, KHademi, Solmaz, Sajjadi, Seyed Mohammad. (2023). A comparative study of the latest developments in the topics of the doctoral course in higher education management in Iran with some selected universities in the world. *Educational Measurement and Evaluation Studies*, 16 (63): 7-36 pages.

© The Author(s).

Publisher: National Organization of Educational Testing (NOET)

بررسی تطبیقی آخرین تحولات سرفصل‌های دوره دکتری مدیریت آموزش عالی ایران با چند دانشگاه منتخب دنیا

قاسم سلیمی، سولماز خادمی، سیدمحمد سجادی

۱. هیات علمی گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی دانشگاه شیراز، پست الکترونیکی: salimi.shu@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه شیراز؛ (نویسنده مسئول)، پست الکترونیکی: s.khademi1366@gmail.com

۳. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه خوارزمی، پست الکترونیکی: smt.sajjadi@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	هدف: مطالعه حاضر با هدف «بررسی تطبیقی آخرین تحولات سرفصل‌های دوره دکتری مدیریت آموزش عالی ایران با چند دانشگاه منتخب دنیا» انجام شده است. سه پرسش اساسی در کانون توجه پژوهشگران بوده است: ۱) محتوای برنامه درسی دوره دکتری مدیریت آموزش عالی در دانشگاه‌های سطح جهان و دانشگاه‌های ایران چیست؟ ۲) چه تفاوت‌هایی بین محتوای برنامه درسی دوره دکتری مدیریت آموزش عالی در دانشگاه‌های سطح جهان و دانشگاه‌های ایران وجود دارد؟ و ۳) براساس محتوای برنامه درسی دوره دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه‌های سطح جهان، چه پیشنهادات کاربردی برای به روزرسانی محتوای برنامه درسی این رشته در دانشگاه‌های ایران می‌توان ارائه داد؟
دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۰۶ اصلاح: ۱۴۰۲/۰۴/۱۵ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۰۵ انتشار: ۱۴۰۲/۰۷/۰۱	روش پژوهش: به منظور پاسخگویی به پرسش‌های یاد شده از روش رایج برودی (۱۹۷۷) در مطالعات تطبیقی بهره گرفته شد. واحد تحلیل در این پژوهش، محتوای برنامه‌های درسی بود و از روش تحلیل محتوای کیفی-تحلیل اسناد در چارچوب و مراحل حاکم بر مطالعات تطبیقی استفاده شد.
	یافته‌ها: در این راستا برنامه‌های درسی ۱۹ دانشگاه تا حد اشباع اطلاعات مورد مطالعه قرار گرفت و سپس در سایه‌ی همجواری و مقایسه‌ی آن‌ها به ارائه پیشنهادات پرداخته است.
	نتیجه‌گیری: یافته‌های مطالعه نشان داد می‌توان در راستای بهسازی برنامه درسی رشته، در تعریف و تخصیص واحدهای نظری و عملی در زمینه کارآموزی، مسائل معاصر آموزش عالی، آموزش عالی بین‌المللی، جنبه‌های حقوقی در آموزش عالی، شبیه‌سازی نقش ریاست دانشگاهی و روانشناسی در آموزش عالی تأمل نمود.
	واژه‌های کلیدی: رشته آموزش عالی، مطالعات آموزش عالی، مدیریت آموزش عالی، محتوای برنامه درسی، برنامه درسی.

استناد: سلیمی، قاسم؛ خادمی، سولماز؛ سجادی، سیدمحمد (۱۴۰۲). بررسی تطبیقی آخرین تحولات سرفصل‌های دوره دکتری مدیریت آموزش عالی ایران با چند

دانشگاه منتخب دنیا. *مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی*، ۱۶ (شماره ۶۳)، ۳۶-۷

ناشر: سازمان سنجش آموزش کشور

حق مؤلف © نویسندگان.

مقدمه

آموزش عالی از منظر صاحب نظران مختلف جایگاه، نقش و معنای متفاوتی دارد برخی صاحب نظران آنرا به عنوان یک حوزه ی مطالعاتی و برخی دیگر آنرا یک رشته تحصیلی دانشگاهی و یا بخشی از یک رشته تحصیلی دیگر می دانند. مک فارلان و گران (۲۰۱۲) بر این باورند که مطالعات آموزش عالی می تواند حاصل امتزاج چندین رشته به یکدیگر باشد نه به صورت یک رشته مجزا در حوزه دانش. از منظر کریشان (۲۰۰۹) یک حوزه ی مطالعاتی شامل مشخصات: ۱) اهداف پژوهشی ویژه ۲) مجموعه ای از دانش تخصصی با توجه به هدف های پژوهشی که مختص آن است و به طور کلی نمی تواند با یک رشته دیگر در آمیزد ۳) سازماندهی دانش تخصصی انباشته با کمک نظریه ها و مفاهیم موجود ۴) تدوین روش های پژوهشی خاص حوزه مطالعاتی براساس نیازهای پژوهشی ویژه و ۵) نمود یابی نهادی، است که نیازی به شرح و دارا بودن تمام این ویژگی ها ندارد. بر این اساس آموزش عالی، دارای اهداف پژوهشی ویژه است که گهگاه توسط سایر حوزه ها نیز مورد بررسی قرار می گیرند. این حوزه مطالعاتی همچنین دارای دانش تخصصی مختص به خود است که به دلیل نوپا بودن با سایر حوزه ها اشتراک دارد و در حال سازماندهی دانش تخصصی انباشته خود براساس نظریه ها و مفاهیم موجود در داخل و بیرون حوزه مطالعاتی است. در این راستا در دوره ی معاصر، اقدام به تدوین روش های پژوهشی خاص خود کرده است که هم پوشانی هایی با سایر روش های پژوهش علوم انسانی دارد. همچنین تجارب نهادی کشور های مختلف در مورد این حوزه ی مطالعاتی نشان می دهد که نمودیابی نهادی در دانشگاه های جهان یافته است. از منظر هارلند (۲۰۱۲) مطالعات آموزش عالی به عنوان یک رشته پژوهشی بین رشته ای، با نام «یک رشته با دسترسی آزاد» توصیف می شود. به عبارت دیگر، علاقه مندان از تمامی رشته ها می توانند در این رشته همکاری داشته، نقش آفرین بوده و از آن بهره مند گردند. در این راستا دیدگاه های فارلان و گران (۲۰۱۲)، کریشان (۲۰۰۹) و هارلند (۲۰۱۳) حکایت از نگاه مطالعاتی به این حوزه دارد اما در یکی از بررسی های اساسی در کشور آمریکا به این نتیجه دست یافتند که مطالعات آموزش عالی فراتر از یک حوزه مطالعاتی است که قدمت آن حدود ۵۰ سال است (درسل و می هی، ۱۹۷۴). برنت (۱۹۷۲) و یانگ (۱۹۵۲) اظهار داشتند که صاحب نظران فراوانی اذعان دارند که حال اولین دوره رشته آموزش عالی را ایجاد کرده است. جی استنلی هال در سال ۱۸۹۳ اولین دوره رشته آموزش عالی را در دوره ریاست خود در دانشگاه کلارک با محوریت پژوهش های تحصیلات تکمیلی ارائه داد. هال در طول سی و نه سال ریاست خود در دانشگاه کلارک، از طریق سخنرانی ها، نشریات، دوره های آموزشی و مجلات پژوهشی، حوزه مطالعات آموزشی در دانشگاه ها را مورد حمایت و پشتیبانی قرار داد. نفوذ در مجلات فوق بستری جهت پرورش و تقویت تغییرات در تمام سطوح علمی گردید و سخنان منطقی هال، در انتخاب و اثبات آموزش عالی به عنوان یک رشته تحصیلی را می توان در صفحات آنها به وفور یافت. هال در پژوهش های خود درباره ی موضوعات اصلی رشته آموزش عالی از جمله: مدیریت دانشگاه و دانشگاه، تدریس به دانشجویان، تفکیک نقش ها و تخصص ها در دانشگاه، ریاست و نیاز به همکاری در دانشگاه و غیره برای آینده رشته آموزش عالی نظرات و پیشنهادهای ارائه کرده است که این نظرات و گفتمان ها منجر به ایجاد اولین دوره آموزش عالی به عنوان رشته تحصیلی شد (هال، ۱۸۹۱). در طول دهه ۱۹۲۰، دوره های مشابهی در بسیاری از مقاطع دانشگاهی در رابطه با برنامه های مدیریت در آموزش عالی ارائه شد (یونگ و استیکلر، ۱۹۶۴). مترگز (۱۹۸۷) معتقد است این تحول، رویش ایده های جدید و گسترش حیطة عمل و توسعه حرفه ای را در خود جای داده است و مطالب متفاوتی نسبت به رشته های اصلی همچون فلسفه، روانشناسی و آموزش دارد که توانسته است زمینه ساز ایجاد دانش جدیدی باشد. تا سال ۱۹۶۰ دانشگاه کلمبیا در برکلی، دانشگاه میشیگان و کالج معلمان در دانشگاه کلمبیا نزدیک به ۱۰۰ فارغ التحصیل از رشته آموزش عالی داشتند که نشانگر مقبولیت رشته آموزش عالی بود (دبیدن، ۱۹۶۵).

در سال ۲۰۱۴ در سطح تحصیلات تکمیلی ۲۷۷ برنامه آموزش عالی (دو سوم آنها در آمریکا) و ۲۱۷ مرکز پژوهشی یا موسسه آموزش عالی در ۵۶ کشور جهان (۵۰ مورد در آمریکا، ۴۴ مورد در چین و ۱۸ مورد در انگلستان و غیره) شناسایی شد. با این حال، برنامه های شناسایی شده همگی در سطح تحصیلات تکمیلی بودند؛ یعنی شامل مدارک کارشناسی ارشد یا دکترا بود (تایت^۱، ۲۰۲۰).

در کشور ایران، آموزش عالی به عنوان یک رشته مطرح است و بنابر ضرورت های: ۱) رشد مبرم دانش و پژوهش در رشته تخصصی آموزش عالی با پنج دهه سابقه علمی، ۲) پیچیدگی های بیش از پیش فرآیند های سیاستگذاری، برنامه ریزی، سازماندهی و مدیریت آموزش عالی در ایران، ۳) گسترش کیفی و کمی فزاینده آموزش عالی در ایران و ۴) ضرورت هدایت علمی آموزش عالی در قالب برنامه های پنجساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، طرح و اجرای دوره دکتری آن از جانب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری الزامی تشخیص داده شده است. این دوره دکتری شامل اهداف: الف) کشف، نشر، کاربرد و توسعه دانش تخصصی در زمینه آموزش عالی از سطح موسسات آموزشی و پژوهشی تا سطح ملی به منظور اعتلای نظام آموزش عالی و ب) تربیت و تامین سیاهستگزاران، برنامه ریزان، مدیران، پژوهشگران،

1. Tight

مشاوران و مدرسین موضوعات آموزش عالی برای اداره و هدایت علمی نظام آموزش عالی است (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۰). زمانی و پورآتشی (۱۳۹۹) در پژوهش‌های خود تحت عنوان «تحلیل روند تقاضای اجتماعی برای تحصیل در رشته‌های دانشگاهی آموزش عالی»، به بررسی آمار تمام تقاضاهای اجتماعی برای تحصیل در رشته آموزش عالی در مقاطع و گرایش‌های مختلف از زمان تا سیس رشته پرداختند. یافته‌های پژوهش بیان می‌کند که از سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۲ به بعد تعداد دانشجویان مقطع دکتری، بسیار بیشتر از دانشجویان مقاطع دیگر بوده و در همه سال‌های پذیرش نیز تعداد مردان بیشتر از تعداد زنان بوده است در حالی که در مقطع کارشناسی ارشد در این رشته در بسیاری از سال‌ها از جمله سال ۱۳۹۰ تاکنون بیشترین تقاضای اجتماعی مربوط به زنان بوده است. انتظار می‌رود که در دوره دکتری نیز تقاضای اجتماعی پاسخ داده شده به زنان بیش از مردان باشد که این گونه نشد. درس و می‌هی (۱۹۷۴) بیان کردند که رشته آموزش عالی رشته‌ای کاربردی در عین حال مبهم است و نیازمند رفع ابهامات است و باید محتوای درسی آن تقویت شود. از منظر آبوت (۲۰۰۱) و کولینز (۱۹۹۸) نیز هر چند ما می‌توانیم به رشته‌های دانشگاهی به صورت رشته‌های یکپارچه و پابرجا نگاه کنیم، اما در واقع آنها رشته‌هایی غیر شفاف و بدون تقسیم‌بندی و ناپایدار در برابر رویدادها، اکتشافات و تغییرات هستند و با هر یک از این عوامل گاهی به آرامی و گاهی آنی تغییر شکل می‌دهند. که با این برداشت هر رشته علمی دائماً در حال ترسیم نقشه جدیدی از دانش خود می‌باشد. در کشور ما نیز رشته آموزش عالی با توجه به نوپا بودن آن، مبهم بوده و نیازمند تقویت محتوای برنامه‌ی درسی آن است تا از این طریق همگام با رویدادها، اکتشافات و تغییرات سایر دانشگاه‌های کشور‌های پیشرو و منتخب در عرصه بین‌المللی، بتواند نقشه جدیدی از دانش خود ترسیم نماید. پژوهش حاضر جهت تحقق این امر، تمرکز خود را بر یکی از ابعاد و گرایش‌های این رشته یعنی دکتری مدیریت آموزش عالی گذاشت تا یکی از قطعات پازل برنامه درسی این رشته تکمیل گردد و امید دارد که با همکاری سایر پژوهشگران به مرور ایام این پازل و تصویر بزرگتر- یعنی برنامه درسی کل رشته آموزش عالی- کامل گردد. بررسی دیرینه این رشته در ایران نشان می‌دهد که در سال ۱۳۷۸ اقدام به راه‌اندازی رشته‌ی مدیریت و برنامه‌ریزی آموزش عالی در مقطع کارشناسی ارشد و رشته‌ی مدیریت آموزش عالی در مقطع دکتری، با هدف تربیت متخصصانی در زمینه‌ی آموزش و پژوهش در همه‌ی مسائل و معضلات دانشگاهی، هدایت علمی راه‌های مشارکت آموزش عالی در توسعه‌ی پایدار فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و حل معضلات اجتماعی، افزایش کیفیت برنامه‌ریزی آموزشی و درسی با توجه به نیازهای روز جامعه و بالا بردن جایگاه علمی کشور در سطح بین‌المللی، شد (وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۷۸). در سال ۱۳۸۰ مجوز پذیرش رشته‌ی مدیریت آموزش عالی در مقطع دکتری منسوخ شد و در همان سال رشته‌ی آموزش عالی در مقطع دکتری با گرایش‌های پنجگانه‌ی: مدیریت آموزش عالی، اقتصاد و مدیریت مالی آموزش عالی، برنامه‌ریزی توسعه‌ی آموزش عالی، برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی و فناوری اطلاع‌رسانی در آموزش عالی تصویب شد (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۰). به همین منظور برنامه‌ی آموزشی دوره دکتری رشته آموزش عالی در جلسه مورخه ۱۳۸۰/۷/۱ توسط تصمیم‌گیرندگان برنامه‌های درسی دانشگاهی تصویب و ابلاغ شد و اولین ورودی‌های این رشته در مقطع دکتری از سال ۱۳۸۸ بوسیله‌ی دانشگاه شهید بهشتی تهران پذیرش شدند. در سال ۱۳۸۴ نیز نخستین ورودی‌های مقطع کارشناسی ارشد رشته‌ی مدیریت و برنامه‌ریزی آموزش عالی پذیرش شدند (زمانی و پور آتشی، ۱۳۹۹). بررسی دفترچه راهنمای عملی انتخاب رشته‌ی آزمون ورودی دوره دکتری Ph.D سال ۱۳۹۹ نیز نشان می‌دهد که دانشگاه‌های تهران، شهید بهشتی- تهران، خوارزمی- تهران و ارومیه اقدام به پذیرش دانشجویان دکتری مدیریت آموزش عالی در سال‌های اخیر نموده‌اند (سازمان سنجش آموزش کشور، ۱۳۹۹). همچنین باید خاطر نشان کرد دکتری مدیریت آموزش عالی و دکتری رشته مدیریت آموزشی از یکدیگر متمایز و متفاوت‌اند. هر دو مقطع دکتری فوق در ایران در گروه علوم انسانی- علوم تربیتی قرار دارند اما دکتری مدیریت آموزش عالی در داخل گرایش‌های رشته آموزش عالی قرار دارد و دکتری مدیریت آموزشی بصورت مستقل یک مقطع دکتری در تحصیلات تکمیلی است (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۰؛ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جمهوری اسلامی ایران، ۱۴۰۰).

در هر نظام آموزش عالی جهت آموزش نیرو انسانی و فراغت از تحصیل دانش‌آموختگان، از مجموعه‌ای از دورس و محتوا تحت لوای برنامه درسی در رشته‌ها استفاده می‌شود. مفهوم کلیدی برنامه درسی تحت عنوان: مجموعه‌ای از دروس یا برنامه‌ای برای مطالعه، فهرست رئوس مطالب، محتوای یک درس یا مجموعه‌ای از دروس، برنامه‌ی زمانی برای تدریس دروس، مجموعه‌ای از اهداف و مقاصد، مجموعه‌ای از تجارب یادگیری، شیوه‌ی تفکر و طرح تعریف می‌گردد (فتحی و اجارگاه، ۱۴۰۰). در پژوهش حاضر مراد از برنامه درسی، مجموعه‌ای از دروس یا برنامه‌ای برای مطالعه بود که در برگرفته‌ی محتوای برنامه درسی دوره دکتری رشته مدیریت آموزش عالی در دانشگاه‌های سطح جهان

1. Abbott

2. Collins

است. این پژوهش قصد داشت با بهره‌گیری از روش پژوهش تطبیقی به بررسی سرفصل‌های دوره دکتری آموزش عالی در سطح جهانی و ارائه‌ی زمینه‌تاملاتی برای بهسازی برنامه درسی آن در دانشگاه‌های ایران بپردازد تا از این رهگذر به پرسش‌های ذیل پاسخ دهد:

۱) محتوای برنامه درسی دوره دکتری مدیریت آموزش عالی در دانشگاه‌های سطح جهان و دانشگاه‌های ایران چیست؟
 ۲) چه تفاوت‌هایی بین محتوای برنامه درسی دوره دکتری مدیریت آموزش عالی در دانشگاه‌های سطح جهان و دانشگاه‌های ایران وجود دارد؟

۳) براساس محتوای برنامه درسی دوره دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه‌های سطح جهان، چه پیشنهاد کاربردی می‌توان برای محتوای برنامه درسی این رشته در دانشگاه‌های ایران ارائه داد؟

روش پژوهش

روش پژوهش در این مطالعه، روش پژوهش تطبیقی است. فرآیند اجرای روش تطبیقی برودی شامل چهار مرحله است که این مراحل به قرار ذیل اند:

مرحله اول (توصیف): که در این مرحله پژوهشگر باید به توصیف پدیده‌های به دست آمده از طریق پژوهش بپردازد. به طور خلاصه این مرحله یادداشت برداری از پدیده‌ها و مشاهدات برای نقادی در مرحله بعدی است.

مرحله دوم (تفسیر): این مرحله شامل بررسی اطلاعاتی است که در مرحله اول پژوهشگر به توصیف آن پرداخته است. تحلیل اطلاعات باید مبتنی بر اصول و شیوه‌های مرسوم در علوم اجتماعی باشد.

مرحله سوم (هم‌جواری): در این مرحله اطلاعاتی که از مرحله یک و دو به دست آمده بود کنار هم قرار می‌گیرند و چارچوبی برای مرحله بعدی یعنی مقایسه تشابهات و تفاوت‌ها فراهم می‌کنند.

مرحله چهارم (مقایسه): در این مرحله مسأله پژوهش به طور دقیق و با توجه به جزئیات در زمینه تشابهات و تفاوت‌ها بررسی و مقایسه می‌شود (آقازاده، ۲۰۰۲).

میدان پژوهش این پژوهش شامل تمامی دانشگاه‌هایی بود که دارای دوره دکتری رشته مدیریت آموزش عالی می‌باشند. واحد تحلیل در این مطالعه تطبیقی برنامه‌های درسی بود. برای کسب اطلاعات و گردآوری برنامه‌های درسی به سایت ۱۹ دانشگاه خارجی از جمله دانشگاه مین، دانشگاه تگزاس شمالی، دانشگاه پیتسبورگ، دانشگاه هیوستون، دانشگاه راتگرز-ایالتی نیوجرسی، دانشگاه جورجیا غربی، دانشگاه اوهایو، دانشگاه هوستون، دانشگاه ایالتی کارولینای شمالی، دانشگاه ال‌دامینتون دانشگاه لویولا، دانشگاه ایالتی مورگان، دانشگاه ایندیانا، دانشگاه آریزونا، دانشگاه پردو، دانشگاه اوهایو، دانشگاه ایالتی کلرادو، دانشگاه بافلو و دانشگاه تولیدودر حوزه مدیریت آموزش عالی و سایت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جهت دسترسی به برنامه درسی دانشگاه‌های داخلی مراجعه شد. فرایند جمع‌آوری برنامه‌های درسی در دانشگاه‌ها بر اساس حد اشباع داده‌ها انجام شد.

یافته‌ها

همچنان‌که اشاره گردید بر اساس روش شناسی مطالعات تطبیقی از نوع برودی مراحل انجام پژوهش شامل موارد توصیف، تفسیر، هم‌جواری و مقایسه است. این پژوهش در هریک از مراحل یاد شده به تفکیک سوال‌های پژوهش به یافته‌های ذیل دست یافت:

مراحل اول و دوم (توصیف و تفسیر: ۱) محتوای برنامه درسی دوره دکتری مدیریت آموزش عالی در دانشگاه‌های سطح جهان و دانشگاه‌های ایران چیست؟

با توجه به مراحل چهارگانه برودی، در مرحله اول (توصیف)، با مراجعه به سایت دانشگاه‌های انتخاب شده، محتوای برنامه درسی دکتری رشته مدیریت آموزش عالی گردآوری شد و وصف گردید. در حین توصیف اطلاعات گردآوری شده، به تفسیر بیشتر موارد مورد نیاز پرداخته شد که در برگیرنده مرحله تفسیر روش برودی است در واقع باتوجه به ماهیت در هم تنیده بود این دو مرحله در موضوع پژوهش حاضر، مرحله یاد شده بصورت ادغام شده و همزمان انجام شد. در ادامه به ارائه گزارش این دو مرحله در هم تنیده پرداخته می‌شود:

۱) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه مین: این دوره ۶ سال به طول می‌انجامد. در این دوره داوطلبان موظفند در هر نیم سال حداقل ۱۲ واحد آموزش‌های تخصصی بگذرانند. دانشجویان در این دوره ۹۰ واحد درسی را می‌گذرانند که حداقل ۱۲ الی ۱۵ واحد از این دوره آموزشی تحت عنوان دروس پایه‌ای پژوهش مرتبط با ارائه‌مبنایی برای تجزیه و تحلیل علمی و تخصصی است که شامل پژوهش‌های آموزشی،

روش‌های آماری در آموزش^۱، روش‌های آماری پیشرفته در آموزش و پرورش^۲، پژوهش‌های کیفی: نظریه، طراحی و عمل^۳، پژوهش‌های کیفی پیشرفته^۴، مسئولیت انجام پژوهش^۵ می‌باشد. همه دانشجویان موظف به گذراندن دروس پژوهش‌های آموزشی^۶، روش‌های آماری در آموزش^۷ و پژوهش‌های کیفی و یا آمار پیشرفته یا پژوهش‌های کیفی پیشرفته^۸ و همچنین یک دوره انجام پژوهش مسئولانه^۹ و واحدی هستند. دانشجویان در این دوره نیاز به فراگیری نیازهای اصلی و حرفه‌ای مرتبط با این دوره دارند که تحت عنوان دروس اصلی از جمله: سمینار دکتری در آموزش عالی^{۱۰}، سمینار دکتری پژوهش در آموزش عالی^{۱۱}، ساختار اجتماعی آموزش عالی^{۱۲}، خط مشی و سیاست آموزش عالی^{۱۳}، آموزش عالی و قانون^{۱۴}، تاریخ آموزش عالی^{۱۵} طبقه‌بندی می‌شوند. در دروس تخصصی هر دانشجوی موظف به گذراندن ۱۸ واحد درسی است. رساله^{۱۶} ۵ واحد را بخود اختصاص می‌دهد.

چارچوب این دوره: یادگیری دانشجو در دوره دکترا در سه مرحله مشخص رخ می‌دهد: (۱) دوره آموزشی، (۲) آزمون جامع و (۳) روند رساله شامل پیشنهادیه پژوهش و رساله

۲) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه تگزاس شمالی: دانشجویان جهت اخذ مدرک دکتری آموزش عالی حداکثر ۸ سال زمان دارند. حداقل و حداکثر کل واحد‌های درسی دکترا: ۷۲-۶۶ واحد است. دانشجویان در این دوره نیاز به فراگیری نیازهای حرفه‌ای مرتبط با این دوره آموزشی دارند که تحت عنوان دروس اصلی از جمله: پیش‌سمینار آموزش عالی^{۱۷}، تاریخ و فلسفه آموزش عالی^{۱۸}، دانشجویان در آموزش عالی^{۱۹}، مطالعات سیاستگذاری در آموزش عالی^{۲۰}، سازمان و مدیریت آموزش عالی^{۲۱} و جنبه‌های حقوقی آموزش عالی^{۲۲} است. در این دوره دانشجویان موظفند که حداقل ۱۲ واحد در ترم را از دوره‌های خارج از برنامه آموزش عالی یا یک رشته وابسته در یک سطح تخصصی در آموزش عالی به پایان برسانند. دانشجویان در این دوره آموزشی در معرض گستره‌ای از کسب دانش و بینش از تخصص‌های مختلف در آموزش عالی و یا دانش عمیق در یک سطح خاص از تخصص قرار می‌گیرند که تحت عنوان دروس اختیاری طبقه‌بندی می‌شود و دانشجویان موظفند که ۶ واحد از ترم را به آن اختصاص دهند. دوره کارآموزی مربوط به دانشجویان دوره دکتری شامل کارآموزی اداری، پژوهشی و آموزشی می‌باشد، دوره کارآموزی اداری برای دانشجویانی که در یک موقعیت اداری تمام وقت یا یک موقعیت آموزشی و پژوهشی یا یک انجمن آموزش عالی حذف می‌شود، دوره کارآموزی پژوهش نیاز به نظارت دقیق بر پروژه‌های پژوهشی دانشجو توسط یک عضو هیئت علمی دانشگاه دارد که در طی یک مقاله پژوهشی قابل انتشار یا قابل ارائه به اتمام می‌رسد و دوره کارآموزی آموزشی شامل حداقل ۴۰ ساعت تدریس تحت نظارت است که با نمونه کارهای مستند

1. Statistical Methods in Education
2. Advanced Statistical Methods in Education
3. Qualitative Research: Theory, Design, and Practice
4. Advanced Qualitative Research
5. Responsible Conduct of Research
6. Educational Research
7. Statistical Methods in Education
8. Advanced Qualitative Research
9. Responsible Conduct of Research
10. Doctoral Seminar in Higher Education
11. Doctoral Seminar in Research in Higher Education
12. Social Context of Higher Education
13. Higher Education Policy and Politics
14. Higher Education and the Law
15. History of Higher Education
16. Dissertation
17. Proseminar in Higher Education
18. History and Philosophy of Higher Education
19. Students in Higher Education
20. Policy Studies in Higher Education
21. Organization and Administration of Higher Education
22. Legal Aspects of Higher Education

به پایان می‌رسد. در این دوره آموزشی هسته پژوهش آموزش عالی شامل آمار برای پژوهش آموزشی^۱ و روش‌های پژوهش در آموزش^۲ است که شامل ۶ واحد درسی می‌باشد. الزامات پژوهش‌های آموزش عالی شامل ۱۵ واحد درسی می‌باشد که در برگیرنده موضوع اصلی برنامه پژوهش‌های آموزش عالی^۳، سمینار در پژوهش‌های آموزش عالی^۴ می‌باشد که خود در برگیرنده ۶ واحد و همچنین روش پژوهش پیشرفته^۵ که ۹ واحد درسی را در بر می‌گیرد که در مجموع ۱۵ واحد درسی می‌باشد و در نهایت رساله که ۹ واحد می‌باشد و هدف آن نمایش توانایی دانشجویان در انجام پژوهش به صورت مستقل است که طرح پژوهش باید متناسب با روش‌های پژوهش باشد که در انجام پژوهش در مورد آموزش عالی آموزش داده شده است علاوه بر این رساله^۶ بایستی کیفیت انتشار و چاپ داشته باشد و ثبت نام در رساله تا زمانی که دانشجویان صلاحیت دکتری قبول نشود، مجاز نمی‌باشد.

۳) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه پیتسبورگ: دانشجویان موظف هستند جهت دریافت مدرک دکتری آموزش عالی ۹۰ واحد درسی را طی ۳ تا ۵ سال تحصیلی بگذرانند. که دروس به ۶ گروه تقسیم می‌شوند: دروس اصلی ۶۰ واحد درسی است که شامل: آموزش روش‌های پژوهش در سیاست‌گذاری و عمل^۷ و نظریه‌های نابرابری آموزشی^۸ می‌باشد، دروس تخصصی ۳۰ واحد درسی است که شامل: سیاست‌گذاری و تاریخ آموزش عالی^۹، دانشجویان، محیط دانشگاهی و جامعه^{۱۰}، سمینار تدریس و آموزش در دانشگاه^{۱۱}، آموزش عالی تطبیقی^{۱۲}، جنبه‌های حقوقی آموزش عالی^{۱۳}، سمینار پیشرفته در آموزش عالی^{۱۴}، نظریه‌های اجتماعی و آموزش دریافت و زمینه جهانی^{۱۵}، آموزش تطبیقی^{۱۶}، مدیریت آموزش عالی^{۱۷}، نظریه توسعه دانشجویان^{۱۸}، مسائل اخلاقی در آموزش عالی^{۱۹}، مطالعات سیاست‌گذاری در آموزش عالی^{۲۰} و موضوعات خاصی از قبیل مبانی آموزش عالی^{۲۱}، نظریه و چارچوب‌ها در آموزش عالی^{۲۲}، اقتصاد و امور مالی آموزش عالی^{۲۳}، عدالت اجتماعی در محیط آموزش عالی^{۲۴} و تنوع در آموزش عالی^{۲۵} می‌باشد، دوره روش‌های پژوهش ۱۸ واحد درسی شامل: مقدمه‌ای بر روش‌های کمی: آمار توصیفی و استنباطی^{۲۶}، روش‌های کمی^{۲۷} و معرفی روش‌های کیفی^{۲۸} می‌باشد، دوره تقویت و پشتیبانی رشته که حداقل ۹ و حداکثر ۱۸ واحد درسی می‌باشد، دوره نظارت بر

- 1 . Statistics for Educational Research
- 2 . Research Methods in Education
- 3 . Higher Education Program Research Core
- 4 . Seminar in Higher Education Research
- 5 . Advanced Research Methodology
- 6 . dissertation research requirement
- 7 . research methods in education policy and practice
- 8 . theories of educational inequality
- 9 . politics and history of higher education
- 10 . student, campus, and society
- 11 . seminar in college teaching
- 12 . comparative higher education
- 13 . LEGAL ASPECTS OF HIGHER EDUCATION
- 14 . ADVANCED SEMINAR IN HIGHER EDUCATION
- 15 . SOCIAL THEORIES AND EDUCATION GLOBAL CONTEXT
- 16 . COMPARATIVE EDUCATION
- 17 . HIGHER EDUCATION ADMINISTRATION
- 18 . STUDENT DEVELOPMENT THEORY
- 19 . ETHICAL ISSUES IN HIGHER EDUCATION
- 20 . POLICY STUDIES IN HIGHER EDUCATION
- 21 . Foundations in Higher Education
- 22 . Theory and Frameworks in Higher Education
- 23 . Economics and Finance of Higher Education
- 24 . Social Justice in Higher Education Settings
- 25 . Diversity in Higher Education
- 26 . INTRODUCTION TO QUAN METHODS: DESCRIPTIVE AND INFERENTIAL STATISTICS
- 27 . THEORIES OF EDUCATIONAL INEQUALITY
- 28 . INTRODUCTION TO QUALITATIVE METHODS

پژوهش ۶ واحد درسی شامل: پژوهش تحت نظارت^۱، سمینار^۲ و سمینار^۳ می‌باشد، رساله ۱۸ واحد که شامل سمینار کاوش رساله^۴ و راهنمای دوره دکترا^۵ می‌باشد.

۴) دوره دکتری مطالعات سیاست گذاری و رهبری آموزش عالی دانشگاه هیوستون^۶: برنامه درسی مربوط به این دوره شامل تکمیل دوره های درسی خاص است که شامل مبانی نظریه روانشناسی تربیتی، آمار و روش پژوهش است. دانشجوی موظف است که در دوره دکتری ۶۶ واحد را بگذراند. طول مدت دوره جهت فراگیران تمام وقت ۳ سال و فراگیران پاره وقت ۴ سال می‌باشد. شامل دوره های آموزشی، پروژه پژوهش، آزمون جامع و رساله می‌باشد. در دو سال اول تحصیلات، دانشجویان در دوره دکترا باید حداقل ۶ واحد را در هر ترم به پایان برسانند. دانشجویان در این دوره موظفند ۱۰ درس که دربرگیرنده ۳۰ واحد درسی می‌باشد از جمله مسائل روز آموزش و پژوهش^۷، تاریخ و فلسفه آموزش عالی^۸، قوانین آموزش عالی^۹، امور مالی در آموزش عالی^{۱۰}، توسعه دانشجوی در دوره متوسطه^{۱۱}، سمینار آموزش بزرگسالان^{۱۲}، مدیریت آموزش عالی در بافت و محیط چند فرهنگی^{۱۳}، چارچوب خط مشی و سیاست و راهبری آموزشی^{۱۴}، مطالعات مربوط به بعد از دوره متوسطه^{۱۵} و اقتصاد آموزش و پرورش را که در دروس اصلی طبقه بندی می‌شوند به پایان برسانند. در این دوره روش پژوهش شامل ۱۵ واحد می‌باشد که در ۵ درس روش های پژوهش در آموزش^{۱۶}، آمار استنباطی^{۱۷}، پژوهش های مردم‌نگاری^{۱۸}، تجزیه و تحلیل آماری برای پژوهش های غیر تجربی در محیط های آموزشی^{۱۹} و سایر روش ها طبقه بندی می‌شود را طی کند. الزامات پژوهش مستقل شامل ۹ واحد می‌باشد که دوره پژوهش های دستیار^۳ واحد و رساله حداقل ۶ واحد را در بر می‌گیرد. دروس انتخابی حداقل ۱۲ واحد می‌باشد که دانشجویان موظفند یکی از چهار حوزه تخصصی در این برنامه را که شامل عدالت و عدالت اجتماعی، چشم‌اندازهای بین المللی، خط مشی و سیاست ها و روش های پژوهش می‌باشد را بگذرانند.

۵) دوره دکتری آموزش عالی راتگرز-دانشگاه ایالتی نیوجرسی: دوره دکتری این دانشگاه ۳ تا ۵ سال به طول می‌انجامد و در این دوره، دانشجویان موظف به گذراندن ۷۲ واحد درسی شامل دروس اصلی که ۱۸ واحد درسی شامل: مدیریت و ساختار آموزش عالی^{۲۰}، تنوع و چندفرهنگی در آموزش عالی^{۲۱}، قوانین آموزش عالی^{۲۲}، امور مالی آموزش عالی^{۲۳}، رهبری آموزش عالی: نظریه، پژوهش و عمل^{۲۴}، تاریخ آموزش عالی در آمریکا^{۲۵} می‌باشد و دوره آموزش تکمیلی^{۲۶} است که ۱۵ واحد است که از دروس دوره کارشناسی ارشد تکمیلی (جبرانی) با مشورت با

1. SUPERVISED RESEARCH
2. FIRST YEAR SEMINAR 1
3. FIRST YEAR SEMINAR 2
4. DISSERTATION RESEARCH SEMINAR
5. GUIDANCE IN THE DOCTORAL DEGREE
6. University of Houston
7. Current Issues in Education
8. History and Philosophy of Higher Education
9. Higher Education Law
10. Finance in Higher Education
11. Student Development in Postsecondary Institutions
12. Student Development in Postsecondary Institutions
13. Administration of Higher Education in Multicultural Settings
14. Policy, Politics, and Governance of Education
15. Studies in Postsecondary Education
16. Research Methods in Education
17. Inferential Statistics
18. Ethnographic Research
19. Statistical Analyses for Non-Experimental Research in Educational Settings
20. Higher Education Structures and Governance
21. Diversity and Multiculturalism in Higher Education
22. Higher Education Law
23. Higher Education Finance
24. Higher Education Leadership: Theory, Research, and Practice
25. History of Higher Education in the US
26. Additional Graduate Coursework

مشاور دانشگاه انتخاب می‌شود. سرانجام دوره پژوهش^۱ که ۱۵ واحد است که با مشورت با مشاور دانشگاه انتخاب می‌شود و در نهایت رساله^۲ که ۲۴ واحد می‌باشد

۶) دوره دکتری مدیریت آموزش عالی^۳ دانشگاه جورجیا غربی: در این دوره دانشجویان موظفند ۶۰ واحد درسی که در هر سال تحصیلی شامل ۱۵ واحد درسی می‌باشد بگذرانند. در نیمسال اول دانشجو بایستی ۹ واحد درسی شامل تاریخ آموزش عالی^۴، سمینار پیشرفته در رهبری^۵، نظریه‌های سازمانی^۶ و در نیمسال دوم نیز ۹ واحد درسی شامل مسائل مهم و روندهای انتقادی در آموزش عالی^۷، تحلیل پیشینه و ادبیات آموزش عالی^۸، مطالعات سیاست و مسائل حقوقی پیشرفته^۹ را به پایان برساند و در تابستان اول عواید درسی شامل ارزش و اخلاق در رهبری آموزش عالی^{۱۰} و موضوعات گوناگون در آموزش عالی^{۱۱} را بگذراند. در نیمسال سوم در ۹ واحد درسی بایستی دروس ساختار مدیریت در آموزش عالی^{۱۲}، پژوهش‌های کمی در محیط آموزش عالی^{۱۳} و مدیریت مالی در مدیریت پروژه‌های سرمایه‌ای^{۱۴} را به پایان برساند و در نیمسال چهارم نیز ۹ واحد درسی شامل مدیریت ثبت نام^{۱۵}، ارزیابی سازمانی و اثربخشی برنامه^{۱۶} و پژوهش‌های کیفی در محیط آموزش عالی^{۱۷} را بگذراند و در تابستان دوم عواید درسی شامل روش‌های پژوهش کاربردی/عملی^{۱۸} و تحقیقات دکتری جهت دار^{۱۹} بگذراند و در نهایت رساله است که دانشجویان موظفند حداقل ۱۲ واحد رساله را پشت سر بگذارند، اما در صورت لزوم ممکن است از این مقدار بیشتر شود. ثبت نام از پاییز سال سوم تحصیل آغاز می‌شود و تا زمان پایان رساله ادامه دارد.

۷) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه ایالتی اوهایو: در این دوره دانشجو موظف است ۶۶ عواید درسی را طی کند که شامل عواید دروس عمومی از جمله مطالعات آموزشی سمینار پیشرفته^{۲۰} و سیاست آموزشی و نابرابری در زمینه اجتماعی و فرهنگی: تلفیق سنت‌های پژوهش^{۲۱} می‌باشد. دروس مرتبط با پژوهش شامل ۳ دوره کمی^{۲۲} که شامل دروس طرح‌های نمونه‌گیری و پژوهش‌های پیمایشی^{۲۳} و طراحی آزمایشی تک متغیره^{۲۴} و طرح‌های آزمایشی چند متغیره^{۲۵} و تجزیه و تحلیل رگرسیون^{۲۶} و تحلیل داده‌های چند سطحی کاربردی^{۲۷} می‌باشد و

1. Research Core
2. Independent Dissertation Research
3. Higher Education Administration
4. History of Higher Education
5. Advanced Seminar in Leadership
6. Organizational Theory
7. Critical Issues and Trends in Higher Education
8. Analysis of Higher Education Literature
9. Analysis of Higher Education Literature
10. Values and Ethics in Higher Education Leadership
11. Diversity Issues in Higher Education
12. Governance in Higher Education
13. Quantitative Research in a Higher Education Environment
14. Capital Projects and Finance Management
15. Enrollment Management
16. Institutional Assessment and Program Effectiveness
17. Qualitative Research in a Higher Education Environment
18. Applied Research Practices
19. Directed Doctoral Research
20. ProseminarinEducationalStudies
21. EducationalPolicyandInequalityinSocialandCulturalContext: IntegratingResearchTraditions
22. QuantitativeCourse
23. SamplingDesignsandSurveyResearch
24. UnivariateExperimentalDesign
25. MultivariateExperimentalDesigns
26. RegressionAnalysis
27. AppliedMultilevelDataAnalysis

دوره پژوهش کیفی^۱ که دربرگیرنده درس سمینار(طراحی پژوهش های کیفی در زمینه و بافت)^۲ می باشد و دوره توالی کیفی^۳ که شامل دروس پژوهش های کیفی در آموزش: پارادایم ها، نظریه ها و نمونه‌ها^۴ و پژوهش های کیفی در آموزش: روش ها و تجزیه و تحلیل^۵ می باشد که دانشجوی بایستی ۴ درس از این دروس را که شامل ۱۲ واحد می باشد به پایان برساند. دوره تخصصی شامل ۳۳ واحد درسی است که به دوره های مورد نیاز که ۱۲ واحد می باشد و شامل دروس موسسات آموزش عالی و موضوعات آموزشی اصلی^۶ و جنبه های حقوقی آموزش عالی^۷ و تأثیر دانشگاه بر دانشجویان^۸ و سمینار پیشرفته در نظریه های توسعه و بالندگی^۹ می باشد. الزامات چند فرهنگی که ۳ واحد است که شامل دروس تنوع در آموزش عالی^{۱۰} و مدیریت و اجرای برنامه های خدمات-یادگیری^{۱۱} و بین المللی شدن دانشکده و دانشگاه^{۱۲} می باشد و دوره های حمایتی ۱۲ واحد و پیشنهاد کارآموزی عواید که دربرگیرنده درس کارآموزی حرفه ای^{۱۳} و کارآموزی پژوهشی ۹ واحد و در نهایت رساله که عواید می باشد دسته بندی می شوند.

۸) دوره دکتری فلسفه در آموزش عالی^{۱۴} دانشگاه هوستون: دکتری فلسفه در آموزش عالی، دانشگاه هوستون شامل ۵۴ واحد های درسی ذیل است: دوره اصلی ۱۲ واحد درسی شامل آموزش عالی در جامعه آمریکا^{۱۵}، سازماندهی و مدیریت آموزش عالی^{۱۶}، سمینار پیشرفته دکترا در مدیریت^{۱۷} و سمینار پژوهش دکترا در مدیریت آموزش عالی^{۱۸} می باشد در دروس مرتبط با دوره های پایه دانشجوی بایستی ۲ درس از دروس زیر که عواید درسی می باشد به انتخاب خود بگذراند که شامل قانون آموزش و سیاست عمومی^{۱۹} و فلسفه تعلیم و تربیت^{۲۰}، رشد و توسعه دانشجویان دانشگاه^{۲۱} و سیستم های جهانی و تطبیقی در آموزش عالی^{۲۲} و تاریخ آموزش^{۲۳} می باشد. دوره پژوهش در این دوره ۹ واحد درسی است که شامل تفسیر و ارزیابی پژوهش^{۲۴}، آمار در سطح متوسط^{۲۵} و طراحی پژوهش های کیفی^{۲۶} می باشد. دوره تکمیلی روش های پیشرفته شامل رساله و آزمون جامع می باشد که رساله عواید می باشد و دروس انتخابی که دربرگیرنده ۱۸ واحد درسی می باشد.

۹) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه ایالتی (کارولینای شمالی): دوره دکتری آموزش در این رشته معادل ۶-۴ سال می باشد و شامل ۶۰ واحد می باشد. دوره راهنمایی دانش پژوه عواید است که شامل تنوع و برابری در آموزش^{۲۷} و تغییر سیستماتیک در آموزش و جامعه^{۲۸}

1. Qualitative Course
2. Seminars: (Designing Qualitative Research in HESA Contexts)
3. Qualitative Sequence
4. Qualitative Research in Education: Paradigms, Theories, and Exemplars
5. Qualitative Research in Education: Methods and Analysis
6. Higher Education Institutions and Core Academic Issues
7. Legal Aspects of Higher Education Administration
8. Impact of College on Students
9. Advanced Seminar in Theories of College Student Development
10. Diversity in Higher Education
11. Administration of Service-Learning Programs in Higher Education and Student Affairs
12. Internationalizing Colleges and Universities
13. Professional Internship
14. Doctor of Philosophy (Ph.D.) in Higher Education
15. Higher Education in American Society
16. Organization and Administration of Higher Education
17. Doctoral Proseminar in K-16 Administration
18. Doctoral Research Seminar in K-16 Administration
19. Education Law and Public Policy
20. Philosophy of Education
21. College Student Development
22. Global & Comparative Systems in Higher Education
23. History of Education
24. Interpretation and Evaluation of Research
25. Intermediate Statistics
26. Design of Qualitative Research
27. Diversity and Equity in Education
28. Systematic Change in Education and Society

می باشد. روش های پژوهش ۱۵ واحد می باشد که دروس روش های کمی در آموزش^{۱۱} و مقدمه ای بر پژوهش های کیفی در آموزش^۲ و دو دوره تکمیلی روش پژوهش پیشرفته^۳ و یکی از دو دوره دیگر شامل روش های کمی کاربردی در آموزش^۲ و پژوهش های کیفی پیشرفته و تجزیه و تحلیل داده ها در آموزش^۵ را در بر می گیرد. دوره اصلی راهنمایی دانش پژوهی^۳ واحد مبانی پژوهش و دانش پژوهی آموزش عالی^۶ را در بر می گیرد و سطح برنامه های دوره های آموزشی ۲۷ واحد می باشد که شامل دروس امور مالی در آموزش عالی^۷، نظریه ها و مفاهیم سازمانی در آموزش عالی^۸، دو دوره پژوهش پیشرفته با مشورت مشاور و موارد انتخابی (۱۵ واحد) با مشورت با مشاور (۵ درس) می باشد و در نهایت رساله دوره دکتری که ۹ واحد را به خود اختصاص می دهد.

۱۰) دوره دکتری در آموزش - آموزش عالی^۹ دانشگاه الد دامینیون: این دوره شامل ۶۰ واحد درسی است که ۴ سال به طول می انجامد. دوره تحصیل دارای چهار سطح است: دروس اصلی ۱۵ واحد می باشد که شامل دروس مسائل معاصر در آموزش عالی^{۱۰}، سیاست و سیاست گذاری در آموزش عالی^{۱۱}، تاریخ آموزش عالی در آمریکا^{۱۲}، ساختار مدیریتی-سازماندهی و دانش پژوهی آموزش عالی^{۱۳} و قانون آموزش عالی^{۱۴} می باشد. دوره پژوهشی ۱۵ واحد می باشد که دروس سمینار پیشرفته در مطالعات دکتر^{۱۵}، طراحی و تجزیه و تحلیل پژوهش^{۱۶}، مدل های خطی کاربردی در پژوهش های آموزشی یا تحلیل واریانس اعمال شده در پژوهش های آموزشی^{۱۷}، طراحی پژوهش های کیفی در آموزش^{۱۸} و دانشجو با همکاری مشاور بایستی حداقل یک (۱) دوره روش پیشرفته را انتخاب کند و بگذراند^{۱۹} را در بر می گیرد. دوره همگن ۱۵ واحد می باشد که شامل زمینه های تخصصی آموزش بین المللی^{۲۰}، تغییر و راهبردهای سازمانی^{۲۱}، دانشگاه های اجتماعی و فنی^{۲۲}، روانشناسی آموزشی^{۲۳} و سیاست، برنامه ریزی و ارزیابی آموزشی^{۲۴} می باشد. دوره رساله در بر گیرنده ۳ واحد سمینار رساله^{۲۵} و رساله^{۲۶} ۱۲ واحد می باشد که در مجموع ۱۵ واحد را در بر می گیرد.

۱۱) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه لویولا در شیکاگو: زمان اتمام دوره دکتری برای هر دانشجو متفاوت است. یک دانشجوی تمام وقت می تواند دروس خود را طی دو الی سه سال به پایان برساند و سال های باقیمانده را صرف انجام یک پژوهش اصلی و نوشتن رساله

1. Applied Quantitative Methods in Education
2. Introduction to Qualitative Research in Education
3. Two additional advanced research methods courses
4. Applied Quantitative Methods in Education
5. Advanced Qualitative Research and Data Analysis in Education
6. Foundations of Higher Education Research and Scholarship
7. Finance in Higher Education
8. Organizational Theories and Concepts in Higher Education
9. Ph.D. in Education – Higher Education
10. Contemporary Issues in Higher Education
11. Higher Education Politics and Policy
12. History of Higher Education in the United States
13. Foundations of Higher Education Research and Scholarship
14. Higher Education Law
15. Proseminar in Doctoral Studies (3 x 1-credit)
16. Research Design and Analysis
17. Applied Linear Models in Educational Research or FOUN 823 Analysis of Variance Applied to Educational Research
18. Qualitative Research Design in Education
19. Students work with advisor to select at least one (1) advanced methods course
20. international education
21. organizational strategy & change
22. community & technical colleges
23. educational psychology
24. educational policy, planning, & assessment
25. Dissertation Seminar
26. Dissertation

کند. در این دوره دانشجویان بایستی دروس را در طبقه‌های دروس اصلی که ۱۵ واحد درسی است شامل آموزش عالی آمریکایی^۱، برنامه درسی در آموزش عالی^۲، ارزیابی در آموزش عالی^۳، مدیریت و حکمرانی در آموزش عالی^۴، نظریه‌های انتقادی اجتماعی^۵، سمینار پژوهشی در آموزش عالی^۶ و دروس دوره انتخابی ۹ واحد که شامل سیاستگذاری آموزش عالی^۷، تدوین نظریه توسعه دانشجویان^۸، زنان در آموزش عالی^۹، نظریه انتقادی در آموزش عالی^{۱۰}، چند فرهنگی برای عدالت اجتماعی^{۱۱}، دانشجوی دانشگاه آمریکایی^{۱۲}، مدیریت ثبت نام در آموزش عالی^{۱۳}، جنبه‌های حقوقی آموزش عالی^{۱۴}، بودجه و امور مالی در آموزش عالی^{۱۵} می‌باشد. دروس پژوهشی شامل ۱۲ واحد می‌باشد که در دروس پژوهش‌های آموزشی^۱: ایجاد بدنه‌ای با استفاده از روش‌های کیفی و پژوهش‌های آموزشی^{۱۶} ۲: ایجاد بدنه‌ای با استفاده از روش‌های کمی^{۱۷} قرار می‌گیرند. و دروس جزئی که شامل گذراندن چهار دوره تحصیلات تکمیلی در یک رشته تحصیلی خارج از دانشگاه آموزش (به عنوان مثال: تاریخ، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، مدیریت) و اتمام چهار دوره در مقطع تحصیلات تکمیلی در یک حوزه در دانشگاه آموزش (به عنوان مثال، مشاوره، مبانی آموزش می‌باشد که ۱۲ واحد درسی را به خود اختصاص داده است و پس از اتمام دروس تعیین شده دانشجوی می‌تواند رساله دکتری خود را شروع کند و در نهایت به مرحله دفاع از رساله برسد.

۱۲) دوره دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه ایالتی مورگان: داوطلبان پاره وقت برای دریافت درجه دکتری بایستی ۱۸ واحد را در طی سه ترم متوالی (بدون احتساب تابستان) بگذرانند. داوطلبان دکتری تمام وقت باید دو ترم متوالی ۱۸ واحد بگذرانند. پس از اتمام الزامات دوره و نمونه کارها جامع، داوطلب باید راهنمایی رساله (۳ واحد) را در هر ترم تا دفاع از رساله پشت سر بگذارد. تمام شرایط لازم برای اخذ مدرک دکتری باید در مدت هفت سال متوالی تکمیل شود. در این دوره آموزشی سرفصل درس‌ها به دروس اصلی که در برگیرنده ۲۷ واحد درسی است شامل مقدمه‌ای بر مطالعات دوره دکتری^{۱۸}، انواع پژوهش^{۱۹}، مبانی تاریخی آموزش عالی^{۲۰}، چند فرهنگی و تنوع در آموزش عالی^{۲۱}، امور مالی آموزش عالی^{۲۲}، نظریه سازمانی در آموزش عالی^{۲۳}، جنبه‌های حقوقی آموزش عالی^{۲۴}، مدیریت و حکمرانی در آموزش عالی^{۲۵}، سیاست و خط مشی آموزش عالی^{۲۶} و دروس پژوهشی که شامل ۱۵ واحد درسی است دروس به دو دوره روش‌های مقدماتی^{۲۷} که شامل تجربه و تحلیل کمی^{۲۸} و

1. American Higher Education
2. Curriculum in Higher Education
3. Evaluation in Higher Education
4. Organization and Governance in Higher Education
5. Critical Social Theories
6. Research Seminar I in Higher Education
7. Higher Education Policy
8. Advanced Student Development Theory
9. Women in Higher Education
10. Critical Race Theory in Education
11. Multiculturalism for Social Justice
12. American College Student
13. Enrollment Management in Higher Education
14. Legal Aspects of Higher Education
15. Budgeting and Finance in Higher Education
16. Educational Research I: Building a Body of Evidence Using Qualitative Methods
17. Educational Research II: Building a Body of Evidence Using Quantitative Methods
18. Introduction to Doctoral Studies
19. Modes of Inquiry
20. Historical Foundations of Higher Education
21. Multiculturalism and Diversity in Higher Education
22. Higher Education Finance
23. Organizational Theory in Higher Education
24. Legal Aspects of Higher Education
25. Governance and Administration in Higher Education
26. Politics & Policy of Higher Education
27. Introductory Methods
28. Quantitative Data Analysis I

مقدمه ای بر روش های پژوهش کیفی^۱ است و دروس روش های پیشرفته^۲ که شامل روش پژوهش کمی^۳، تجزیه و تحلیل کمی^۴، روش های پژوهش کیفی پیشرفته^۵ طبقه بندی می شوند. دروس تخصصی (۱۸-۱۲ واحد) شامل مجموعه ای از دوره ها است که شامل یک مطالعه عمیق در رشته تحصیلی دانشجوی می شود. واحد های تخصصی بایستی با مشورت مشاور انتخاب شوند. دوره ها را می توان از خارج از دانشگاه و همچنین سایر موسسات گذراند. لیست واحدهای مورد نظر توسط دانشگاه ارائه می شود از جمله: نظریه رشد دانشجویان^۶، مسائل معاصر در مدیریت امور دانشجویی و کاوش و درک فرهنگ سازمانی (مباحث پیشرفته در نظریه سازمانی)^۷؛ جنسیت در آموزش عالی^۸، سخنرانی آزاد در دانشگاه^۹، نظریه انتقادی در پژوهش آموزشی^{۱۰}؛ رهبری/هدایت نقادانه در آموزش عالی^{۱۱} می باشد. پس از اتمام دروس دانشجویان دوره کارآموزی^{۱۲} را طی می کند و پس از آن با اتمام ۳ واحد رساله^{۱۳} دوره آموزشی خود را به پایان می رساند.

۱۳) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه ایندیانا: طول دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه ایندیانا، بین ۴ الی ۶ سال متغیر است و شامل واحد های درسی ذیل است: دروس اصلی با ۱۵ واحد شامل دروس سمینار حرفه ای در آموزش عالی^{۱۴}، آموزش عالی در آمریکا^{۱۵}، مدیریت سازمان آموزش عالی^{۱۶}، مباحث سمینار: عناوین متغیر^{۱۷} می باشد. دروس بعد با ۱۵ واحد شامل دروس آموزش عالی و سیاست های عمومی^{۱۸}، دانشگاه های آمریکایی^{۱۹}، اصول/مبانی دانشگاه پژوهی^{۲۰}، موانع/مشکلات مرتبط با امور مالی آموزش عالی^{۲۱}، آمادگی برای پژوهش های سازمانی^{۲۲}، انسان دوستی و آموزش عالی^{۲۳}، مشکلات تحصیلی در آموزش عالی^{۲۴}، جنبه های حقوقی آموزش عالی^{۲۵}، مباحث سمینار: عناوین متغیر^{۲۶}، مقدمه ای بر امور دانشجویی در آموزش عالی^{۲۷}، دانشجویان مختلف در پردیس دانشگاه^{۲۸}، نظریه و پژوهش در رابطه با رشد و پیشرفت

1. Introduction to Qualitative Research Methods
2. Advanced Methods
3. Quantitative Research Methodology
4. Quantitative Data Analysis II
5. Advanced Qualitative Research Methods
6. Advanced Student Development Theory
7. Contemporary Issues in Student Affairs Administration and Exploring and Understanding Organizational Culture (Advanced Topics in Organizational Theory)
8. Gender & Sexuality in Higher Education
9. Faculty Free Speech and the First Amendment
10. Critical Race Theory in Educational Research
11. Critical Leadership in Higher Education
12. Internship in Higher Education
13. Dissertation Preparation/Capstone Methods Course
14. Pro Seminar in Higher Education
15. Higher Education in the United States
16. Higher Education Organization and Administration
17. Topical Seminar: variable titles
18. Higher Education and Public Policy
19. American Community Colleges
20. Foundations of Institutional Research
21. Problems in Financing Higher Education
22. Capstone in Institutional Research
23. Philanthropy and Higher Education
24. Academic Problems in Higher Education
25. Legal Aspects of Higher Education
26. Topical Seminar: variable titles
27. Introduction to Student Affairs Work in Higher Education
28. Diverse Students on the College Campus

دانشجویان^۱، نظریه محیط و ارزیابی آن در آموزش عالی^۲، تدریس تحت نظارت در دانشگاه^۳، مطالعه مستقل^۴ و کارآموزی در مدیریت^۵ می باشد. دوره تجربه پژوهش اولیه و پیوند پژوهش با موارد عمده عواحد می باشد که در برگزیده دروس سمینار پژوهش در آموزش عالی^۶ و دوره پژوهش اولیه^۷ می باشد. دروس الزامات اصلی پژوهش شامل ۱۲ واحد می باشد که در دروس اصلی پژوهش^۸ که شامل راهکارهای پژوهش آموزشی یا رویکردهای روش شناسی پژوهش آموزشی می باشد و سایر درس های پژوهش^۹ است که شامل دروس پدیدارشناسی، انسان شناسی^{۱۰}، تصمیم گیری در رابطه با مدل های کمی^{۱۱}، تحلیل آماری چند متغیره^{۱۲}، تجزیه و تحلیل کمی^{۱۳}، آمار کاربردی^{۱۴}، مقیاس سنجی چند بعدی^{۱۵}، سمینار سنجش رفتار کاربردی^{۱۶}، مبانی پژوهش آموزشی^{۱۷}، پژوهش تاریخی در آموزش^{۱۸}، روش شناسی تاریخی^{۱۹}، تاریخچه روش های کمی^{۲۰}، تحلیل گفتمان با کمک رایانه^{۲۱}، نظریه مربوط به آزمایش ها و اندازه گیری ها^{۲۲}، آمار پیشرفته در روان شناسی^{۲۳}، آمار پیشرفته در روانشناسی^{۲۴}، تحلیل چند متغیره^{۲۵}، تحلیل گفتمان^{۲۶}، مباحث موجود در روش های کیفی^{۲۷}، روش های کیفی در جامعه شناسی^{۲۸}، تجزیه و تحلیل و مدل سازی برای امور عمومی^{۲۹}، روش های آماری^۱: مقدمه ای بر آمار^۲، روش های آماری^۲: مدل های خطی تعمیم یافته و داده های طبقه ای^{۳۱} و تجزیه و تحلیل داده های چند متغیره^{۳۲} می باشد. دروس الزامات فرعی شامل ۱۲ واحد می باشد که دانشجویان بایستی با راهنمایی اعضای هیئت علمی و اساتید فرم مرتبط با این دوره را پر کنند. دروس اختیاری شامل ۱۵ واحد که می تواند از دروسی از یک رشته تحصیلی جهت آگاهی بیشتر یا تکمیل

1. Student Development Theory and Research
2. Environmental Theory and Assessment in Higher Education
3. Supervised College Teaching
4. Independent Study
5. Internship in Administration
6. Seminar in Research in Higher Education
7. In the early inquiry course, a student carries out an actual research project, including the collection and analysis of data to answer a research question, and the writing of a research manuscript.
8. Core Inquiry Course
9. Other Inquiry Courses
10. Phenomenology and Anthropology
11. Quantitative Decision Models
12. Multivariate Statistical Analysis
13. Quantitative Analysis
14. Applied Statistics
15. Multidimensional Scaling
16. Seminar in Applied Behavior Measurement
17. Foundations of Educational Inquiry
18. Historical Inquiry in Education
19. Historical Methodology
20. Quantitative Methods in History
21. Computer Mediated Discourse Analysis
22. Theory of Tests and Measurements
23. Advanced Statistics in Psychology I
24. Advanced Statistics in Psychology II
25. Multivariate Analysis
26. Discourse Analysis
27. Topics in Qualitative Methods
28. Qualitative Methods in Sociology
29. Analysis and Modeling for Public Affairs
30. Statistical Methods 1: Introduction to Statistics
31. Statistical Methods 2: Generalized linear models and Categorical data
32. Multivariate data analysis

دروس الزامات فرعی اول (۱۲ واحد) یا کسب سایر دانش‌های مربوط به رشته تحصیلی باشد و دوره الزامات رساله^۱ که ۱۵ واحد می‌باشد و شامل تهیه پروپوزال رساله^۲ و رساله دکتری آموزش عالی^۳ است.

۱۴) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه آریزونا: طبق نظر دانشگاه، توصیه می‌شود که تمام کارهای مربوط به این مدرک دکتری طی ۱۰ سال به اتمام برسد. واحد مرتبط با رساله باید طی ۵ سال تکمیل شود و سرفصل درسی آن شامل موارد ذیل است: دروس اصلی ۲۷ واحد شامل دروس آموزش عالی در ایالات متحده^۴، مدیریت سازمان آموزش عالی^۵، معرفی آموزش عالی بین‌المللی^۶، پژوهش کمی^۷، پژوهش کیفی در آموزش عالی^۸، طراحی پژوهش^۹، راه‌های دستیابی به موفقیت در دانشگاه^{۱۰}، نظریه‌های مرتبط با نابرابری و طبقات و اقشار مختلف جامعه^{۱۱} و معرفی آموزش عالی تطبیقی^{۱۲} می‌باشد. در دوره انتخابی^{۱۳} دانشجوی موظف است که حداقل ۹ واحد از دروس اختیاری را طی کند. در دوره رشته‌های فرعی^{۱۴} دانشجوی بایستی با مشورت راهنما رشته فرعی را انتخاب می‌کند. اغلب اوقات، رشته‌های فرعی از دانشگاه‌های دیگر گرفته می‌شود که ۱۲ واحد را می‌گذرانند و در صورتی که دانشجویان در رشته آموزش عالی مشغول باشند ۹ واحد را می‌گذرانند. دوره رساله^{۱۵} که ۱۸ واحد می‌باشد.

۱۵) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه پردو: برای تکمیل دکتری آموزش عالی دانشگاه پردو، ۶۰ واحد -علاوه بر ۳۰ واحد کارشناسی ارشد- مورد نیاز است. مدرک کارشناسی ارشد لازم نیست در زمینه آموزش عالی باشد. طول این دوره ۴ سال می‌باشد. در این دوره دروس اصلی شامل ۳۶ واحد درسی باشد که دروس مدیریت سازمان آموزش عالی^{۱۶}، روش پژوهش کیفی^{۱۷}، اقتصاد و امور مالی آموزش عالی^{۱۸}، توسعه استعداد و سرمایه انسانی^{۱۹}، روشهای تجزیه و تحلیل کمی در آموزش^{۲۰}، روشهای تجزیه و تحلیل کمی در آموزش^{۲۱}، خط مشی و سیاست گذاری آموزش عالی^{۲۲}، قانون آموزش عالی^{۲۳}، تاریخ دانشگاه و مراکز آموزش عالی در آمریکا^{۲۴}، آموزش بین‌المللی و بین‌فرهنگی^{۲۵}، تعامل فرهنگی در جوامع و محل کار^{۲۶} و فرصت مطالعاتی خارج از کشور برای رهبران آموزشی^{۲۷} در این طبقه قرار گرفته‌اند. در دروس انتخابی^{۲۸} که عموماً می‌باشد دانشجویان مشاورش تلاش می‌کنند تا طرحی از تحصیل را متناسب با علایق فردی و اهداف شغلی دانشجویان تهیه کنند. دروس کارآموزی آموزش

1. Dissertation Requirements
2. Dissertation Proposal Preparation
3. Doctoral Thesis in Higher Education
4. Higher Education in the United States
5. Organization and Administration in Higher Education
6. Intro to International Higher Education
7. Quantitative Research
8. Qualitative Research in Higher Education
9. Research Design
10. College Access and Success
11. Theories of Inequality, Oppression, and Social Stratification
12. Introduction to Comparative Higher Education
13. Electives
14. Minor
15. DISSERTATION
16. Organization & Administration of Higher Education
17. Qualitative Research Methods
18. Economics and Finance of Higher Education
19. Human Capital & Talent Development
20. Quantitative Data Analysis Methods in Education I
21. Quantitative Data Analysis Methods in Education II
22. Politics & Policy in Higher Education
23. Higher Education Law
24. History of the American College & University
25. International & Intercultural Education
26. Cultural Engagement in Communities and Workplaces
27. Study Abroad for Educational Leaders
28. Elective Courses

عالی^۱ و ۳ واحد می باشد که این دوره کارآموزی تجربیات "دنیای واقعی" را در اختیار دانشجویان قرار می دهد که آنچه را در کلاس آموخته اند عملی می کند و دوره آخر رساله^۲ که ۱۵ واحد می باشد.

۱۶) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه اوهایو: دکتری آموزش عالی دانشگاه اوهایو شامل دوره الزامات اصلی است که ۲۴ واحد درسی را به خود اختصاص می دهد و شامل دروس تاریخ و فلسفه آموزش عالی آمریکا^۳، مسائل حقوقی آموزش عالی^۴، تفاوت و تنوع در آموزش عالی آمریکا^۵، بودجه و بودجه‌بندی در آموزش عالی^۶، مدیریت سازمان در آموزش عالی^۷، رهبری و مدیریت تغییر در آموزش عالی^۸، دیدگاه‌های سیاست‌گذاری در آموزش عالی^۹ و نظریه‌ها و پژوهش در رابطه با پیشرفت دانشجویان در دانشگاه‌های پیشرفته^{۱۰} می باشد. دروس اختیاری^{۱۱} عواحد است که شامل دروس دانشگاه جوامع آمریکایی^{۱۲}، سنجش و ارزشیابی در آموزش عالی^{۱۳}، پژوهش و برنامه‌ریزی سازمانی در آموزش عالی^{۱۴}، نظریه طبقات انتقادی در آموزش عالی^{۱۵} و شیوه‌های تدوین و تدریس موثر برنامه درسی در آموزش عالی^{۱۶} می باشد. دروس کارآموزی^{۱۷} ۳ واحد است که درس مدیریت و رهبری برنامه‌های عملی آموزش عالی^{۱۸} را در بر می گیرد و دوره ابزار علمی^{۱۹} ۱۶ واحد است که در برگیرنده دروس آمار آموزشی^{۲۰}، معرفی روشهای پژوهش کیفی در آموزش^{۲۱}، طراح پژوهش در آموزش^{۲۲}، آموزش مشاوره حرفه ای^{۲۳} می باشد و در نهایت رساله^{۲۴} که ۱۲ واحد می باشد.

۱۷) دوره دکتری رهبری آموزش عالی^{۲۵} دانشگاه ایالتی کلرادو: دوره دکتری رهبری آموزش عالی دانشگاه کلرادو ۴ سال می باشد که دانشجویان بایستی در سال اول دروس مدیریت آموزش عالی^{۲۶}، مبانی پژوهش‌های آموزشی^{۲۷}، توسعه رهبری^{۲۸}، امور مالی آموزش عالی^{۲۹} و توسعه دانشجویان در یک زمینه دانشگاهی^{۳۰} که هر درس ۳ واحد می باشد و در سال دوم ۱۸ واحد درسی شامل دروس قانون آموزش عالی^{۳۱}،

1. Higher Education Internship
2. Thesis
3. History and Philosophy of American Higher Education
- 4.. Legal Issues in Higher Education
5. Diversity in American Higher Education
6. Finance and Budgeting in Higher Education
7. Organization and Governance of Higher Education
8. Leadership and Change Management in Higher Education
9. Policy Perspectives in Higher Education
10. Advanced College Student Development Theories and Research
11. Electives
12. The American Community College
13. Assessment and Evaluation in Higher Education
14. Institutional Research and Planning in Higher Education
15. Critical Race Theory in Higher Education
16. Effective Curriculum Development and Teaching Practices in Higher Education
17. Field Experience
18. Practicum in Higher Education Administration and Leadership
19. Scholarly Tools
20. Educational Statistics
21. Introduction to Qualitative Research Methods in Education
22. Research Design in Education
23. Counselor Education Professional Publications
24. Dissertation
25. Higher Education Leadership
26. Higher Education Administration
27. Foundations of Educational Research
28. Leadership Development
29. Higher Education Finance
30. Student Development in a Collegiate Context
31. Higher Education Law

پژوهش کیفی^۱، تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی^۲، تحلیل پیشینه ادبیات آموزش و پژوهش^۳، حرفه‌ای‌گرایی در آموزش و رهبری^۴ و اصول تجزیه و تحلیل کمی^۵ که هر درس ۳ واحد می‌باشد و در سال سوم دروس نظریه و عملکرد تغییر^۶، نظریه انتقادی و عمل به عدالت آموزشی^۷، روش پژوهش کمی^۸ و تجزیه و تحلیل سیاست و خط مشی‌های آموزش^۹ که هر درس ۳ واحد و درس سمینار - روش پژوهش^{۱۰} که بین ۱ تا ۱۸ واحد درسی متغیر است و در سال چهارم دروس شبیه‌سازی نقش ریاست دانشگاهی^{۱۱} و رساله^{۱۲} که هر کدام ۳ واحد و درس سمینار- طرح پیشنهادی رشد/پیشرفت^{۱۳} که بین ۳ تا ۳ واحد متغیر می‌باشد را بگذرانند.

(۱۸) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه بافالو (نیویورک): دانشجویان در این دوره موظف به گذراندن ۷۲ واحد می‌باشند. طول این دوره ۴ الی ۵ سال می‌باشد. دوره اصلی ۱۸ واحد می‌باشد که شامل دروس آموزش عالی در ایالات متحده^{۱۴}، مبانی تاریخ آموزش عالی^{۱۵}، سازمان و مدیریت/حکمرانی^{۱۶}، امور مالی آموزش عالی^{۱۷}، دانشجوی دانشگاه آمریکایی^{۱۸} و تنوع فرهنگی در آموزش عالی^{۱۹} می‌باشد. دوره روش پژوهش^{۲۰} ۱۲ تا ۱۶ واحد می‌باشد که در این دوره بایستی حداقل دو دوره در روش‌های پژوهش کمی پیشرفته و یک دوره روش پژوهش کیفی و یک دوره روش پژوهش پیشرفته تکمیلی مرتبط با رساله را به پایان برساند. دوره فرعی^{۲۱} شامل ۹ تا ۱۲ واحد می‌باشد که می‌تواند خارج از بخش رهبری آموزشی و سیاست یا دانشگاه تحصیلات تکمیلی آموزش باشد. دوره انتخابی^{۲۲} ۱۵ تا ۲۱ واحد می‌باشد که شامل دروس ماهیت پژوهش^{۲۳}، دانشگاه کوچک/جامعه^{۲۴}، دسترسی و انتخاب دانشگاه در آمریکا^{۲۵}، آموزش عالی تطبیقی^{۲۶}، مطالعات آموزش عالی^{۲۷}، نظریه توسعه و پیشرفت دانشجویی^{۲۸}، حقوق و آموزش عالی^{۲۹}، مسائل بحرانی آموزش عالی^{۳۰}، مطالعات تطبیقی و جهانی در زمینه آموزش^{۳۱}، تحول آموزش^{۳۲}، جامعه‌شناسی آموزش

1. Qualitative Research
2. Qualitative Data Analysis
3. Analyzing Education Literature
4. Professionalism in Education and Leadership
5. Principles: Quantitative Data Analysis
6. Theory and Practice of Change
7. Critical Theory, Educational Equity and Praxis
8. Quantitative Research Methods
9. Education Policy Analysis
10. Seminar - Research Methodology
11. Simulated Presidential Cabinet
12. Seminar - Proposal Development
13. Dissertation
14. Higher Education in the U.S.
15. Historical Bases of Higher Education
16. Organization and Governance
17. Financing of Higher Education
18. The American College Student
19. Cultural Diversity in Higher Education
20. Research Methods Courses
21. Minor Area
22. Electives
23. Nature of Inquiry
24. Community/Junior College
25. College Access and Choice in the U.S.
26. Comparative Higher Education
27. Readings in Higher Education
28. Student Development Theory
29. Law and Higher Education
30. Critical Issues in Higher Education
31. Comparative and Global Studies in Education
32. Educational Transitions

عالی^۱ و صلاحیت‌های دانشجویان در تنوع فرهنگی در آموزش عالی^۲ می‌باشد و بعد از گذر از آزمون جامع سرانجام دوره مرتبط با رساله^۳ که ۹ واحد می‌باشد.

۱۹) دوره دکتری آموزش عالی دانشگاه تولیدو(اوهایو): دوره دکتری آموزش عالی در دانشگاه تولیدو شامل ۶۱ واحد می‌باشد که در دوره‌های روش پژوهش^۴ با ۱۲ واحد که در برگیرنده دروس روش کمی^۵، پژوهش کیفی: معرفی و روشهای اساسی^۶، سمینار پیشرفته^۷ و طرح پژوهش^۸ و دوره اصلی^۹ با ۳۳ واحد که شامل دروس تاریخچه آموزش عالی^{۱۰}، تجزیه و تحلیل سیاست و خط مشی‌های فدرال و ایالتی^{۱۱}، آموزش بین الملل^{۱۲}، نظریه‌های رشد و توسعه دانشجویی^{۱۳}، پژوهش در آموزش عالی^{۱۴}، امور مالی آموزش عالی^{۱۵}، جنبه‌های حقوقی آموزش عالی^{۱۶}، ارزشیابی و ارزشیابی نتایج/پیامدها در آموزش عالی^{۱۷}، مدیریت دانشگاه و کارمندان دانشگاه^{۱۸}، مسائل بحرانی در آموزش عالی^{۱۹} و دوره کارآموزی دکترای در آموزش عالی^{۲۰} می‌باشد. دوره واحدهای متمرکز بر آموزش عالی^{۲۱} مشتمل بر عواید درسی است که شامل دروس حکمرانی و مدیریت در آموزش عالی^{۲۲}، رهبری دانشگاه‌های اجتماعی^{۲۳} است و دوره رساله که ۱۰ واحد در بر می‌گیرد و شامل سمینار پژوهش‌های دکتری در آموزش عالی(مقاله مفهومی)^{۲۴}، سمینار پژوهش‌های دکتری در آموزش عالی(مرور پیشینه)^{۲۵} و رساله^{۲۶} است.

۲۰) دوره دکتری مدیریت آموزش عالی در دانشگاه‌های ایران: دوره دکتری مدیریت آموزش عالی در دانشگاه‌های ایران شامل ۴ مرحله به شرح ذیل است:

۱- پیشنیاز(جبرانی): پذیرفته شدگان در دوره دکتری، پیش از اخذ دروس آموزشی بایستی در زمینه‌های روش پژوهش، آمار، زبان انگلیسی، و مهارت‌های رایانه‌ای بعنوان پیشنیازهای ورود به دوره دکتری سطح بسندگی تعیین شده توسط مرجع ذیربط را احراز نمایند. احراز بسندگی می‌تواند از طریق برگزاری آزمون‌های بسندگی در دروس بالا یا اخذ حداکثر ۱۰ واحد دروس پیشنیازی در اولین نیمسال تحصیلی یا حسب مورد با ترفیق این دو روش انجام پذیرد.

۲- مرحله آموزشی: دربرگیرنده ۲۴ واحد دروس اصلی مشترک و اصلی کاربردی شامل: فلسفه آموزش عالی، نظام‌های آموزش عالی در جهان، پژوهش‌های کمی و کیفی در آموزش عالی، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، طراحی و مدیریت سیستم‌های اطلاعاتی در آموزش عالی، مدیریت و استراتژی‌های موسسات پژوهشی در ایران و جهان، مدیریت و برنامه‌ریزی امور دانشجویان، بهسازی هیات علمی و

1. Sociology of Higher Education
2. Multicultural Competence in Student Affairs
3. Dissertation
4. Research Tools
5. Quantitative Methods
6. Qualitative Research I: Introduction And Basic Methods
7. Advanced Seminar
8. Research Design
9. Higher Education Core
10. History Of Higher Education
11. Federal And State Policy Analysis
12. International Education
13. Theories Of Student Development
14. Research In Higher Education
15. Finance Of Higher Education
16. Legal Aspects Of Higher Education
17. Evaluation And Outcomes Assessment In Higher Education
18. Managing College And University Personnel
19. Critical Issues In Higher Education
20. Doctoral Internship In Higher Education
21. Higher Education Focus
22. Governance And Administration In Higher Education
23. Community College Leadership
24. Doctoral Research Seminar In Higher Education (Concept Paper)
25. Doctoral Research Seminar In Higher Education (Literature Review)
26. Dissertation

کارکنان، مدیریت مالی، تشکیلاتی و کالبدی در آموزش عالی، تجزیه و تحلیل سیستم‌ها و کاربرد آن در آموزش عالی، پژوهش‌های برنامه‌ای و سازمانی در آموزش عالی، برنامه ریزی نیروی انسانی برای توسعه ملی، کارورزی در گرایش‌های پنجگانه دوره و سمینار درباره موضوعات و مسائل آموزش عالی؛ و ۶ واحد گرایش تخصصی شامل: تحلیل تئوری‌های سازمان و مدیریت در آموزش عالی، رفتار سازمانی در آموزش عالی و مدیریت دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی است. این مرحله جمعا ۳۰ واحد است.

دانشجویان در صورت ارائه دروس انتخابی، مازاد بر ۳۰ واحد دروس الزامی آموزشی، می‌توانند دروس مورد علاقه خود یا توصیه شده توسط استاد راهنما رساله خود را بگذرانند. دروس انتخابی شامل: روش‌های آموزشی در آموزش عالی، پژوهش در سیستم‌های نظارتی و مشاوره‌ای در آموزش عالی، مشاوره دانشجویی، روش‌های ارزیابی مدیریتی و سازمانی در آموزش عالی، روش‌های مشاوره مدیریتی در آموزش عالی و تحلیل عملیات در آموزش عالی است.

۳- مرحله بسندگی: دانشجویانی که دوره آموزشی را با موفقیت طی کنند موظف به شرکت در آزمون جامع، طبق ضوابط آیین نامه‌ی دکتری اند.

۴- مرحله پژوهشی: ثبت نام دانشجویان در مرحله پژوهشی برای تدوین رساله منوط به قبولی در آزمون جامع است و رساله طبق آیین نامه ۲۰ واحد است.

مراحل سوم و چهارم) همجواری و مقایسه: ۲) چه تفاوت‌هایی بین محتوای برنامه درسی دوره دکتری مدیریت آموزش عالی در دانشگاه‌های سطح جهان و دانشگاه‌های ایران وجود دارد؟

تفاوت میان دو پدیده می‌تواند زمینه‌ی ارائه‌ی پیشنهاد از یکی به دیگری گردد. بنابراین در مرحله سوم (همجواری)، در داخل ماتریس ذیل برنامه درسی دانشگاه‌های مختلف در کنار هم قرار گرفت تا تفاوت‌های میان دانشگاه‌ها بهتر شناسایی شود. با توجه به ماهیت این پژوهش و فرایند انجام آن مراحل همجواری و مقایسه به صورت ادغامی و در هم تنیده انجام شده است. در ادامه مرحله همجواری در غالب ماتریس ارائه می‌گردد:

جدول ۱. ماتریس وجوه افتراقی برنامه درسی آموزش عالی در سطح جهان و ایران

دانشگاه‌های ایران	دانشگاه تولیدو (اوهایو)	دانشگاه بانالونیو (نیویورک)	دانشگاه ایالتی کلرادو	دانشگاه اوهایو	دانشگاه پردو	دانشگاه آریزونا	دانشگاه ایندیانا	دانشگاه ایالتی مورگان	دانشگاه لویولا در شیکاگو	دانشگاه الد دامینون	دانشگاه ایالتی (کارولینای شمالی)	دانشگاه هوستون	دانشگاه ایالتی اوهایو	دانشگاه جورجیا غربی	رانگرز - دانشگاه ایالتی نیوجرسی	دانشگاه هوستون	دانشگاه پنسیلوانیا	دانشگاه تگزاس شمالی	دانشگاه مین	دروس / دانشگاه	
	*			*			*				*					*		*	*	روش‌های آمار در آموزش	
	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تحقیقات آموزشی
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تحقیق کیفی (نظریه، طراحی، عمل)

	*	*					*	*	*	*					*	*	*	روش های پیشرفته آمار در آموزش
			*				*		*	*		*					*	تحقیقات کیفی پیشرفته
															*	*	*	مسئولیت هدایت تحقیقات
*		*					*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	سمینار دکتری در آموزش عالی
*	*		*	*	*		*	*	*	*		*		*	*	*	*	خط مشی و سیاست گذاری
		*					*	*	*					*	*	*	*	محتوای اجتماعی
	*		*	*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	آموزش عالی و قانون
	*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تاریخچه آموزش عالی
																		دوره آموزشی آموزش عالی
*				*				*						*		*	*	تاریخ و فلسفه آموزش عالی
																*	*	دانشجویان در آموزش عالی
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	سازمان و مدیریت آموزش عالی
*	*				*		*	*	*			*				*	*	کارآموزی
						*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	نظریه های نابرابری آموزشی
		*			*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	مقدمه ای بر روش های کمی: آمار

																			توصیفی و استنباطی
*	*	*	*		*	*	*	*	*	*	*		*	*		*	*		روشهای کمی
		*	*	*			*			*							*		فراگیر ، محوطه (پردیس) دانشگاه و جامعه
																*		سمینار آموزش در دانشگاه	
*		*				*				*						*		آموزش عالی تطبیقی	
		*														*		آموزش تطبیقی	
*	*	*	*	*		*	*	*		*	*				*	*		نظریه پیشرفت فراگیر	
														*		*		مسائل اخلاقی در آموزش عالی	
																*		مبانی آموزش عالی	
									*							*		نظریه و چارچوب ها در آموزش عالی	
*	*	*			*		*	*	*					*	*	*		اقتصاد و دارایی آموزش عالی	
			*													*		عدالت اجتماعی در محیط آموزش عالی	
		*		*			*						*	*	*	*		تنوع/تفاوت در آموزش عالی	
							*		*						*			مسائل روز آموزش	
															*			سمینار آموزش بزرگسالان	

																			مطالعات مربوط به دوران دبیرستان
			*	*			*					*		*					اقتصاد آموزش و پرورش
								*					*						تحقیقات مردم نگاری
												*							نظریه سازمانی
								*				*							مدیریت ثبت نام / نام نویسی
*												*							ارزیابی سازمانی و اثربخشی برنامه
												*							روش های تحقیق کاربردی / عملی
												*							تحقیقات دکتری جهت دار
												*							بین المللی کردن دانشکده و دانشگاه ها
		*				*	*	*		*									آموزش عالی در جامعه آمریکا
										*									فلسفه تعلیم و تربیت
									*	*									تفسیر و ارزیابی تحقیقات
										*									آمار در سطح متوسط
									*										تغییر سیستماتیک در آموزش و جامعه

	*				*	*				*					*			آموزش بین المللی
										*								تغییر و استراتژی سازمانی
										*								دانشکده های اجتماعی و فنی
										*								روانشناسی آموزشی
										*								برنامه درسی در آموزش عالی
	*			*					*	*								ارزیابی در آموزش عالی
									*									نظریه های انتقادی اجتماعی
									*									زنان در آموزش عالی
			*	*				*	*				*					نظریه طبقات انتقادی در آموزش
								*										مقدمه ای/معرفی مطالعات دکترا
		*																مبانی تاریخی آموزش عالی
				*														مدیریت و اداره در آموزش عالی
								*										جنسیت در آموزش عالی
							*											آمادگی برای تحقیقات سازمانی

						*											انسان دوستی و آموزش عالی
						*											مشکلات تحصیلی در آموزش عالی
				*		*											تدریس تحت نظارت در دانشکده
						*											مطالعه مستقل
						*											پدیدارشناسی و انسان شناسی
						*											راه های دستیابی به موفقیت در دانشکده
*					*												توسعه استعداد و سرمایه انسانی
					*												تعامل فرهنگی در جوامع و محل کار
					*												مطالعه گسترده برای رهبران آموزشی
				*													تحقیق و برنامه ریزی سازمانی در آموزش عالی
			*														شبیه سازی نقش ریاست
			*														سمینار-طرح پیشنهادی رشد/پیشرفت
		*															دسترسی و انتخاب

																			دانشکده در ایالات متحده
	*	*																	مسائل بحرانی آموزش عالی
		*																	تحول آموزش
*																			طراحی و مدیریت سیستم های اطلاعاتی در آموزش عالی
*																			تجزیه و تحلیل سیستم ها و کاربرد آن در آموزش عالی
*																			تحلیل تئوری های سازمان و مدیریت در آموزش عالی
*																			رفتار سازمانی در آموزش عالی
*																			پژوهش در سیستم های نظارتی و مشاوره ای در آموزش عالی
*																			مشاوره دانشجویی
*																			روش های مشاوره مدیریتی در آموزش عالی
*																			تحلیل عملیات در آموزش عالی

*																				تسلط بر دروس مرتبط با دوره کارشناسی ارشد	
	*		*				*	*				*								سمینار دکتری در تحقیقات آموزش عالی	
			*																	نظریه و عملکرد تغییر	
																		*		دوره آموزشی آموزش عالی	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	رساله

در مرحله مقایسه، با توجه به نتایج مرحله همجواری، به استخراج مقایسه‌ها در قالبی توصیفی پرداخته شد. در ادامه به ارائه ی معیار های مقایسه-براساس مرحله همجواری- و ارائه ی گزارش مقایسه ی تفاوت‌ها پرداخته می شود:

- **تنوع فرهنگی در جوامع متکثر:** جوامع حاضر شامل بافت متنوعی از فرهنگ‌هاست. این بافت متنوع فرهنگی ایجاب می نماید در آموزش های دانشگاهی به تنوعات فرهنگی توجه مبذول گردد. بدین منظور در دانشگاه های مختلف سطح جهان واحدهایی با عنوان تنوع فرهنگی و آموزش ارائه گردیده است اما متأسفانه در کشور ما با وجود تکثر فرهنگی فراوان به این بافت متنوع در آموزش عالی توجه نشده است و در واحد های درسی دوره دکتری آموزش عالی برای آن واحد درسی و وزنی قائل نشده اند.
- **پرورش روح انتقادی در دانشجویان:** یک از اهداف آموزش عالی در سطح جهان پرورش دانشجویانی منتقد و مفسر است که بتوانند مفاهیم مختلف را از منظر انتقادی نگریسته و تفسیر نمایند. رویکرد انتقادی می تواند مضامین متعدد شامل نابرابری، عدالت اجتماعی، عدالت آموزشی و... را در برگیرد. این واحد درسی به لحاظ اهمیت خود در پرورش تفکر انتقادی دانشجویان دکتری مدیریت آموزش عالی در سطح جهان، جایگاه و وزن ویژه ای را به خود تخصیص داده است اما در دانشگاه های ایران نامی از آن برده نشده و به آن توجه نشده است.
- **جنبه های حقوقی آموزش عالی:** هدف از این درس آموزش قوانین مرتبط با تعیین اهداف و اصول مربوط به عملکرد، استخدام و پذیرش و مشاوره و وظایف، اختیارات و مسئولیت های مرتبط با آموزش و پژوهش، مساعدت های مالی، آزار جنسی، آموزش های جنسیتی فراگیران، آموزش کارکنان، دانشجویان و سایر پرسنل موسسات آموزش عالی و ارگان های مدیریتی آن ها است. این قوانین شامل تمامی فعالیت ها و اصول دستگاه های حکومتی آموزش عالی، کلبه موسسات آموزش عالی و زیر مجموعه های آن ها می باشد. آگاهی دانش آموزان از ابعاد حقوقی آموزش عالی یکی از ضرورت های دوران تحصیلات دانشگاهی آنان است که با مقایسه ی آن در دانشگاه های سطح جهان با دانشگاه های ایران به این مهم پی می بریم.
- **مسائل معاصر آموزش عالی:** مسئله معاصر به موضوعی اشاره دارد که در حال حاضر افراد یا مکان ها را تحت تأثیر قرار می دهد و حل نشده یا مبهم مانده است. باتوجه به اینکه رشته آموزش عالی از مسائل معاصر تأثیر می پذیرد و بر آنها تأثیر می گذارد ضرورت پرداخت بدان در واحد های درسی دکتری مدیریت آموزش عالی احساس می گردد. دانشجویان در این درس با تقویت مهارت های کلامی، مهارت های شنیداری، درک مطلب، تفکر انتقادی، حل مسئله به شهروندانی آگاه و خوانندگان مادام العمر اخبار مبدل می شوند که قدرت مقابله با مسائل مبهم و پیچیده را کسب می کنند. که متأسفانه در دانشگاه های محدودی در سطح جهان بدان پرداخته شده است و این ضرورت روز مدنظر قرار نگرفته است.
- **آموزش عالی بین المللی یا بین المللی سازی آموزش عالی:** هدف از این درس آشنایی با عقاید و افکار صاحب نظران مختلف جهان در رابطه با مسائل کلیدی آموزش عالی و تفسیر اطلاعات فعلی از آموزش عالی در سطح جهان می باشد. در واقع این واحد درسی قصد دارد با نگاه بین المللی به مسائل آموزش عالی بنگرد. هر پدیده در عین اینکه با مسائلی در بافت بومی خود درگیر است ممکن است با

مسائلی در سطح بین الملل درگیر باشد که این امر جایگاه نظرگاه بین المللی را آشکار می سازد. با مقایسه دانشگاه های سطح جهان با دانشگاه های ایران، پی می بریم که دانشگاه های محدودی این ضرورت بین المللی را مدنظر قرار داده اند. از جمله دانشگاه هایی که این واحد درسی اساسی را مدنظر قرار نداده اند دانشگاه های کشور ماست.

— **تاریخ آموزش عالی واحدی جهت مقابله با فقر آگاهی تاریخی در زمینه آموزش عالی:** در هریک از حوزه های علمی، تاریخچه نقشی مبنایی و پایه ایفا می کند تا بدانجا که صاحب نظران و فراگیران آن حوزه جهت مقابله با فقر آگاهی، جلوگیری از تکرار مکررات و همچنین رویکرد پیش رونده و افزایشی آن، تاریخچه ی حوزه را در بستر محتوای برنامه درسی آن قرار می دهند. مقایسه واحد درسی تاریخچه آموزش عالی در دانشگاه های سطح جهان و دانشگاه های ایران نشان می دهد که در دانشگاه های ایران دانشجویان و صاحب نظران آینده به دلیل عدم گذارندن این واحد درسی در معرض پدیده فقر آگاهی تاریخی قرار دارند.

— **تاثیرگذاری شگرف ارزش ها و بافت اجتماعی بر آموزش عالی:** هر حوزه دانشی وابسته یا زیر مجموعه علوم انسانی متأثر از بستر ارزشی است که در آن قرار دارد چگونه امکان دارد که یک حوزه دانشی در یک جامعه آموزش داده شود اما در حبابی قرار گرفته و پیوند خود را با جامعه قطع کند. اگر حوزه ای پیوند خود را قطع نماید، محکوم به نبودی در آن جامعه است چون قدرت سازگاری با بافت اجتماعی خود را ندارد. از دیگر سو یکسری ارزش های جهان شمول وجود دارد که همگی بر سر آن توافق داریم. حال یک سوال: آیا ممکن است یک حوزه دانشی به دور از ارزش های اجتماع بومی خود و ارزش های جهان شمول زیست کند؟ مسلماً در پاسخ باید گفت خیر. رشته آموزش عالی در ایران نیز در یک بافت اجتماعی قرار دارد که نیازمند پیوند با آن بافت از طریق محتوای برنامه درسی خود است که متأسفانه در دانشگاه های ایران این محتوای ارزش محور در مقایسه با دانشگاه های سطح جهان در برنامه درسی رشته قرار نگرفته است.

— **جایگاه اساسی روانشناسی در آموزش عالی:** در عصر حاضر روانشناسی در موقعیت های مختلف زندگی ما مانند خانوادگی، شغلی، تحصیلی، آموزشی، یادگیری و رشد کاربرد دارد زیرا این علم توانایی توصیف و تبیین پدیده ها را برای فرد فراهم می کند. در رشته آموزش عالی نیز با موقعیت های آموزشی، یادگیری، ابعاد رشدی و ... روبرو هستیم که روانشناسی می تواند این موقعیت ها را برای ما توصیف و تبیین نماید. در مقایسه با دانشگاه های سطح جهان، جایگاه این واحد درسی در مقطع دکتری مدیریت آموزش عالی خالی است تا صاحب نظرانی روانشناس محور تربیت گردد

— **روش پژوهش به عنوان یک مهارت کلیدی:** ساختار مطالعات دوره دکتری در دانشگاه های مختلف جهان نشان می دهد که روش پژوهش یک مهارت کلیدی و بسیار مهم در این دوره هاست تا بدانجا که در حین تحصیل و پایان تحصیلات از دانشجویان انتظار ارائه ی یک یا چند گزارش پژوهشی علمی، منطقی و سنجیده دارند. وجود واحدی بنام رساله در پایان دوره دکتری گواه این مدعاست که حکایت از نوعی اجتهاد در زمینه ی روش پژوهش و تئوری ها و مفاهیم عملی و نظری آن رشته در دانشجویان فارغ التحصیل است. مقایسه ارائه ی واحد درسی روش پژوهش بین دانشگاه های ایران و دانشگاه های سطح جهان نشان می دهد که نه تنها به لحاظ وزنی در دانشگاه های ایران برای آن اهمیت کمتر قائل اند، بلکه حتی به دلیل همین وزن کمتر، دانشجویان ایرانی سطوح و انواع کمتری را دوران تحصیلات آکادمیک خود تجربه می کنند. در این گفتار منظور از وزن، تعداد واحد درسی تخصیص یافته به درس روش پژوهش است. مقایسه این مهارت کلیدی در دوره دکتری دانشگاه های سطح جهان این مهم را آشکار می نماید

— **کارآموزی:** کارآموزی اصطلاحی رایج در حوزه آموزش و پرورش تجربی و پلی بین نظر و عمل است. (بوکتلیا، ۲۰۱۲). که دانش و نظریه دانشگاهی را با کاربرد و مهارت در محیط کار تلفیق می کند، در واقع پلی میان محیط دانشگاهی و محیط کار است. کارآموزی نوعی فرایند است که امکان کاربرد آموخته های نظری را در محیطی واقعی فراهم می آورد. در این ارتباط دانشجویان تجربیات ارزشمندی از محیط کار و موقعیت شغلی آینده خود به دست می آورند و استعدادها و توانایی های خود را مورد سنجش قرار می دهند (تلخابی و فقیری، ۱۳۹۳). مقایسه دانشگاه ها نشان می دهد که با توجه به جایگاه کلیدی کارآموزی در پیوند بین نظریه و عمل و دانشگاه و محیط کار، در دانشگاه های پردو، اوهایو و ایران کمترین وزن و اهمیت را برای آن قائل شده اند.

۳) براساس محتوای برنامه درسی دوره دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه های سطح جهان، چه پیشنهادات کاربردی برای به روزرسانی محتوای برنامه درسی این رشته در دانشگاه های ایران می توان ارائه داد؟

هر مطالعه تطبیقی کارا و مثمر ثمر باید پیشنهادات و فرآورده هایی برای کشور مبدا خود داشته باشد تا از این رهگذر بتوان از تجارب سایر کشور ها برای بهبود یک پدیده یا نظام استفاده شود. مطالعه تطبیقی حاضر نیز در جهت نیل به این مقصود و هدف احساس وظیفه نموده و از ابتدای مسیر پژوهش به دنبال ارائه ی پیشنهاداتی کاربردی برای حوزه ی برنامه درسی دکتری مدیریت آموزش عالی بوده است. همچنین باید خاطر نشان ساخت که این پژوهش تلاش نموده است پیشنهاداتی بر مبنای بافت ارائه می نماید و از این طریق نگاه بومی بر پیشنهادات را مدنظر

قرار دهد تا این پیشنهادات در طراحی برنامه درسی جنبه اجرایی و عملیاتی داشته باشد. **نخست آنکه** با توجه به اینکه در دوره دکتری و پس از آن پرورش پژوهشگر و پژوهشگرانی برای محیط‌های مختلف شغلی مدنظر است تا مشکلات و مسائل آموزش عالی را با پژوهش شناسایی و برطرف سازند، بهتر آن است که در دوره دکتری مدیریت آموزش عالی در ایران برای واحد درسی روش پژوهش وزن بیشتری قائل شدند تا از این منظر انواع روش پژوهش مورد نیاز و ضروری با جزئیات و زمینه‌های کاربرد به دانشجویان آموخته شود، **دوم** در محیط‌های آموزش عالی ما نیازمند دانشجویانی منتقد و مفسر اند نه دانشجویانی منفعل و پذیرا. دانشجوی منتقد تلاش می‌کند در عرصه آموزش عالی و جامعه نقاط چالش و مورد نقد را شناسایی نماید. پیشنهاد می‌گردد در واحد‌های دکتری مدیریت آموزش عالی، پرورش تفکر انتقادی در دانشجویان لحاظ گردد، **سوم**، اینکه کارآموزی به عنوان پلی موثر بین نظر و عمل زمانی می‌تواند جایگاه خود را بخوبی و کامل ایفا کند که مسئولین امر برای آن وزن متناسب قائل شوند، بدین منظور پیشنهاد می‌گردد که این واحد درسی نقش بیشتری را در محتوای برنامه درسی ایفا نماید و ابعاد نظارتی بر حسن انجام مورد توجه قرار گیرد. کارآموزی زمانی موثر واقع خواهد شد که با کیفیت مورد استاندارد محیط شغلی یادگرفته شود. همچنین اگر در جدول محتوای برنامه درسی انواع و سطوح کارآموزی به تفکیک مشخص گردد، موجب می‌شود که برای انواع سطوح وزن مستقلی لحاظ گردد مثال: کارآموزی پژوهشی، کارآموزی اداری-مدیریتی، کارآموزی آموزشی **چهارم**، آنکه آشنایی با جنبه‌های حقوقی آموزش عالی برای هر دانشجوی دکتری ضروری است. بدین منظور پیشنهاد می‌گردد که در واحد‌های درسی گرایش مدیریت آموزش عالی، این بعد حقوقی منظور گردد که کارکنان یا مسئولینی آگاه و مسلط به مسائل حقوقی تربیت شوند، **پنجم**، مسائل معاصر را در فصل‌های جاری رشته منظور نمود. بر این اساس می‌توان واحدی تحت عنوان «آموزش عالی بین‌المللی» را لحاظ نمود تا سیستم آموزش عالی و مطالعات آموزش عالی در ایران را از آخرین و جدیدترین تحولات بهره‌مند نماید. همچنین باتوجه به جایگاه اساسی تاریخچه در مبنا و اساس هر علم و حوزه دانش، شایسته است که در رشته مدیریت آموزش عالی واحدی با نام تاریخچه جهت بیان سیر تاریخی، روند و پیشرفت این رشته را به دانش‌آموختگان این رشته ارائه گردد. سرانجام روانشناسی در تمامی موقعیت‌های زندگی انسان کاراست و قدرت شناسایی، توصیف و تفسیر به هر فرد می‌دهد هر صاحب‌نظر و دانش‌آموخته‌ی مدیریت آموزش عالی نیز باید به این ابزار کارا مسلط باشد و در موقعیت‌های آموزش عالی از آن بهره‌گیرد. بدین منظور می‌توان مفاهیم کاربردی روانشناسی در آموزش عالی را استخراج نمود و به عنوان واحد به دانشجویان و صاحب‌نظران آینده ارائه داد.

بحث و نتیجه‌گیری

آموزش عالی یکی از زیرساخت‌های مهم نظام آموزشی هر کشور می‌باشد که وظیفه آن تربیت نیروی متخصص در زمینه‌های مختلف، پژوهش و ارائه خدمات تخصصی در حوزه‌های متنوع علم و فناوری به جامعه است. کارکردهای متنوع آموزش عالی اعم از آموزش، پژوهش و تربیت نیروی انسانی متخصص باعث شده است که جوامع، این قلب تپنده را هر روز بیش از گذشته در حالت پویایی نگاه داشته و هزینه‌های هنگفتی را در سطح ملی و خصوصی برای پیشبرد این بخش از نظام آموزشی اختصاص دهند (عبدی و همکاران، ۱۳۹۶).

در این راستا با پیشرفت دانش مدیریت در قرن بیستم و رشد دانش و پژوهش در رشته آموزش عالی در پنج دهه اخیر، منجر به گسترش فرآیند آموزش عالی در ایران شده است. همچنین با توجه به پیچیدگی‌های زیاد فرآیندهای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، سازماندهی و مدیریت آموزش عالی در ایران و تخصصی شدن مدیریت موسسات تولیدی، خدماتی و آموزشی، گسترش نظام آموزش عالی در برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران قرار گرفته است. در واقع می‌توان بیان نمود که رشته آموزش عالی یکی از حوزه‌های بحث برانگیز در مقطع دکتری دانشگاه‌های مطرح جهان است و به دلیل ایجاب توسعه رشته‌ها، در کشور ما نیز رشته آموزش عالی با گرایش‌های مدیریت آموزش عالی، اقتصاد و مدیریت مالی آموزش عالی، برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی، برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی و فناوری اطلاع‌رسانی در آموزش عالی شکل گرفته است. در دوره دکترای آموزش عالی گرایش مدیریت آموزش عالی، دانشجویان به بررسی و تحلیل تئوری‌های سازمان و مدیریت در آموزش عالی می‌پردازند و رفتار سازمانی در آموزش عالی و مدیریت دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی را می‌آموزند. مدیریت و سازماندهی و گسترش مرزهای دانش و اعتدالی موقعیت علمی کشور در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و در نتیجه گسترش کیفی و کمی آموزش عالی در ایران، هدف دوره دکترای آموزش عالی گرایش مدیریت آموزش عالی است.

با توجه به این که برنامه‌های درسی بستر شکل گرفتن مهم‌ترین فرآیند نظام دانشگاهی یعنی یادگیری هستند. آموزش، پژوهش و عرضه خدمات تخصصی توسط موسسات آموزش عالی تا حدود زیادی به پویایی برنامه‌های درسی وابسته است و برنامه‌های درسی آموزش عالی، یکی از خرده‌نظام‌های اصلی آموزش عالی هستند و طبیعتاً همراه با تغییر محورهای اصلی مورد توجه دانشگاه‌ها، آنها نیز از تغییرات لازم برخوردار می‌شوند (فتحی و اجارگاه و همکاران، ۱۳۹۲). پژوهش حاضر به دلیل اهمیت فراوان و روزافزون رشته مدیریت آموزش عالی، اقدام به بررسی

سرفصل‌های دوره دکتری مدیریت آموزش عالی در سطح جهانی نمود تا از این طریق زمینه‌های تاملاتی برای بهسازی برنامه آن در دانشگاه‌های کشور فراهم نماید. پژوهش حاضر امید دارد با طی مسیر پر پیچ و خم پژوهش در حوزه‌ی تطبیقی آموزش عالی توانسته باشد نگاهی روشن از دکتری مدیریت آموزش عالی در سطح جهان عرضه نموده باشد و از این رهگذر در کنار نقد سازنده، پیشنهادهای بومی سازی شده برای این حوزه فراهم آورده باشد. تاکید بر بهره‌گیری از سرفصل‌های دوره دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه‌های کشور آمریکا و لحاظ نمودن سایر سرفصل‌ها از محدودیت‌های مطالعه است. پژوهش‌گران آتی می‌توانند با مطالعات کیفی دیدگاه صاحب‌نظران این حوزه مطالعاتی را در زمینه بهسازی برنامه درسی این رشته با گذشت یک دهه از تجربه آن مورد کاوش قرار دهند. از منظر کاربردی نیز یافته‌های این مطالعه می‌تواند به علاقه‌مندان رشته در تغییر و بهسازی برنامه‌های درسی رشته مزبور کمک نماید.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله از آقای دکتر قاسم سلیمی جهت همکاری در این پژوهش تشکر و قدردانی می‌شود.

References

- Abbott, A. (2001). *Chaos of disciplines*. Chicago: University of Chicago Press.
- Abdi. H., Ja-Fari. S. F. M., Nili. M. R., & Raiaeinour. S. (2018). Missions of Future Curricula for Realizing the Visions of Iranian Higher Education on the Horizon, 2025. *Eurasian Journal of Educational Research*, 77, 145-161.
- Dibden. A. J. (1965). "A Department of Higher Education: Problems and Prospects." *Educational Record*, 46, 209-212.
- Dressel, P., & Mayhew, L. (1974). *Higher education as a field of study*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Ewing, J. C., & Stickler, W. H. (1964). Progress in the development of higher education as a field of professional graduate study and research. *Journal of Teacher Education*, 15(4), 397-403.
- Fathi Vajargah, Cyrus (2021). *Basic principles and concepts of curriculum planning*. Tehran: Science of Masters.
- Fathi Vajargah, K., and Musapour, N. A., and Yadegarzadeh, Gh. R (2013) *Higher Education Curriculum Planning: An Introduction to Concepts, Perspectives and Patterns*, First Edition, Tehran: Mehraban Publishing Institute.
- Hall, G. (1891). "Editorial." *Pedagogical Seminary*, a. I (1), iii-viii.
- Harland, T. (2012). Higher education as an open-access discipline. *Higher Education Research & Development*, 31(5), 703-710.
- Krishnan, A. (2009). What are academic disciplines? Some observations on the disciplinarity vs. interdisciplinarity debate.
- Macfarlane, B., & Grant, B. (2012). *The growth of higher education studies: From forerunners to path-takers*.
- Metzger, W. P. (1987). 4. The Academic Profession in the United States. In *The academic profession* (pp. 123-208). University of California Press.
- Ministry of Culture and Higher Education (1999). *General specifications of the program and titles of higher education doctoral courses*. Tehran: High Planning Council, Department of Humanities, Educational Sciences Committee.
- Ministry of Science, Research and Technology of the Islamic Republic of Iran (2001). *General specifications of the program and titles of higher education doctoral courses*. Curriculum in Educational Management. Accessed Desember, 2001
<https://www.msrt.ir/fa/grid/283/%D9%84%DB%8C%D8%B3%D8%AA-%DA%A9%D8%A7%D9%85%D9%84-%D8%B1%D8%B4%D8%AA%D9%87-%D9%87%D8%A7>
- Ministry of Science, Research and Technology of the Islamic Republic of Iran (1400). *Curriculum in Educational Management*. Accessed March, 2021
<https://www.msrt.ir/fa/grid/283/%D9%84%DB%8C%D8%B3%D8%AA-%DA%A9%D8%A7%D9%85%D9%84-%D8%B1%D8%B4%D8%AA%D9%87-%D9%87%D8%A7>
- National Education Evaluation Organization (2020). *Practical guide for choosing the entrance exam course for the Ph.D.* Accessed Desember, 2020 <http://www.sanjesh.org/group.aspx?gid=13>.

- National Education Evaluation Organization (2020). Practical guide for choosing the Ph.D. Retrieved on 9/1/1399 from the link: <http://www.sanjesh.org/group.aspx?gid=13>.
- THE COLORADO STATE UNIVERSITY. Higher Education leadership. Available from: <https://www.online.colostate.edu/degrees/higher-education-leadership-phd/curriculum.dot>. Accessed March 2, 2021
- THE OHIO STATE UNIVERSITY. Ph.D in Education Studies, Higher Education and STUDENT Affairs(HESA). Available from: <https://ehe.osu.edu/educational-studies/hesa/phd/>
- THE UNIVERSITY OF ARIZONA. Ph.D Student Handbook Higher Education(HED). Available from: <https://old.coe.arizona.edu/sites/default/files/pages/files/phd-handbookrevised.pdf>. Accessed February 2, 2021
- THE UNIVERSITY OF BUFFALO. Ph.D in Higher Education. Available form: <http://ed.buffalo.edu/leadership/academics/doctorate/higher-ed.html>. Accessed March 10, 2021
- THE UNIVERSITY OF HOUSTON. Higher Education and Policy Studies PhD Program Doctoral Comprehensive Examination Portfolio. Available from: <https://www.uh.edu/education/degree-programs/higher-ed-phd/requirements/HELPS-portfolio-8-10-15.pdf>. Accessed December 19, 2020
- THE UNIVERSITY OF HOUSTON. Student Handbook Ph.D in Higher Education Leadership & Policy Studies. Available from: <https://uh.edu/education/degree-programs/higher-ed-phd/phd-higher-ed-handbook-8-2019.pdf>. Accessed November 28, 2020
- THE UNIVERSITY OF INDIANA. Ph.D in Higher Education. Available form: https://bulletins.iu.edu/iu/educ-grad/current/elps/phd-higher-education.shtml?_ga=2.39878187.886644467.1614863261-999255169.1614863261. Accessed January 26, 2021
- THE UNIVERSITY OF LOYOLA. Ph.D in Higher Education. Available from: <https://www.luc.edu/education/academics/degreeprograms/doctoraldegreess/phdinhighereducation/>. Accessed January 11, 2021
- THE UNIVERSITY OF MAINE. Higher Education Programs Doctoral Student Handbook 2020-2021. Available from: <https://umaine.edu/edhd/wp-content/uploads/sites/54/2020/09/20-21-Doctoral-Student-Handbook.pdf>. Accessed November 5, 2020
- THE UNIVERSITY OF MORGAN. PhD in Higher Education Management. Available from: https://www.morgan.edu/school_of_education_and_urban_studies/departments/advanced_studies_leadership_and_policy/higher_education_administration/phd_program/phd_curriculum.html. Accessed January 20, 2021
- THE UNIVERSITY OF NC State University(North Carolina State University). Ph.D in Education Higher Education. Available from : <https://ced.ncsu.edu/programs/higher-education-doctoral/>. Accessed December 28, 2020
- THE UNIVERSITY OF NORTH TEXAS. Higher Education Program Doctoral Student Handbook. Available from: <https://coe.unt.edu/higher-education-program-doctoral-student-handbook>. Accessed November 12, 2020
- THE UNIVERSITY OF OHIO. Doctorate in Higher Education. Available from: <https://www.ohio.edu/education/counseling-higher-education/higher-ed-doctorate>. Accessed February 18, 2021
- THE UNIVERSITY OF OLD DOMINION. Ph.D in Education Higher Education. Available from: <https://www.odu.edu/efl/academics/hied/phd#done1612907281342=&tab15=1>. Accessed January 3, 2021
- THE UNIVERSITY OF PITTSBURGH. School Of Education Department Of Administrative and Policy Studies. Available from: <https://www.education.pitt.edu/sites/default/files/PhD-handbook-ADMPS.pdf>. Accessed November 20, 2020
- THE UNIVERSITY OF PURDUE. Ph.D in Higher Education. <https://www.education.purdue.edu/graduate-students/prospective-students/graduate-programs/educational-leadership/higher-education-doctoral-program/>. Accessed February 9, 2021
- THE UNIVERSITY OF RUTGERS. Ph.D in Higher Education. Available from: <https://gse.rutgers.edu/content/phd-higher-education-0>. Accessed December 6, 2020
- THE UNIVERSITY OF TOLEDO. Ph.D in Higher Education. Available from: <https://catalog.utoledo.edu/graduate/judith-herb-education/departments/educational-studies/phd-higher-education/#planofstudytext>. Accessed March 17, 2021.
- THE UNIVERSITY OF WEST GEORGIA. Higher Education Administration Doctoral Program Student Handbook. Available from:

https://www.westga.edu/academics/education/cspc/eddhea/assets/docs/handbooks/HEA_Handbook_2019.pdf. Accessed December 10, 2020

- Tight, M. (2020). Higher education: discipline or field of study?. *Tertiary Education and Management*, 26(4), 415-428.
- Young, B. B. (1952). The rise and development of instructional courses in higher education. Unpublished doctoral dissertation, Stanford University.
- Zamani, Asghar; Pouratashi, Mahtab (2020). Analysis of the trend of social demand for higher education in the field of higher education. *Studies and research in Iran*. Volume 9, Number 2, pp. 371-343.